

Riksdagens protokoll

2013/14:18

Torsdagen den 24 oktober

Kl. 12.00 – 15.00
16.00 – 16.03

Protokoll
2013/14:18

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 18 oktober justerades.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:41

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:41 Säkerhet och sårbarhet i samhällets it-infrastruktur

av Annika Lillemets (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 22 oktober 2013

Näringsdepartementet

Anna-Karin Hatt (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2013/14:48

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:48 Insyn i det kungliga apanaget

av Eva Sonidsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 22 oktober 2013

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:50

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:50 Gruvnäring och regional tillväxt
av Agneta Gille (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 22 oktober 2013

Näringsdepartementet

Annie Lööf (C)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2013/14:51

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:51 Ojnare myr som Natura 2000-område
av Helena Leander (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 november 2013. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 22 oktober 2013

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

3 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2013/14:24 till socialutskottet

Skrivelser

2013/14:23 till socialutskottet

2013/14:29 till utrikesutskottet

4 § Ny bibliotekslag

Ny bibliotekslag

Kulturutskottets betänkande 2013/14:KrU2
Ny bibliotekslag (prop. 2012/13:147)
föredrogs.

Anf. 1 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Herr talman! Biblioteken är en av våra mest uppskattade verksamheter av våra medborgare runt om i landet. Biblioteken är också en av de viktigaste verksamheterna i den kulturella infrastrukturen.

Men vi får tyvärr rapporter om att utvecklingen inom biblioteksområdet går åt helt fel håll. Enligt Kungliga biblioteket har sedan slutet av 1970-talet en tredjedel av alla bibliotek försvunnit, och de senaste fyra åren har 70 bibliotek lagts ned.

Sedan 2005 är det lag på att alla kommuner ska ha en biblioteksplan. Åtta år senare är det fortfarande en femtedel som saknar en sådan plan. Nästan lika många har visserligen en plan, men den är alldeles för gammal. Enligt Kungliga biblioteket är det viktigt att det synliggörs för medborgarna vilken inriktning det finns för biblioteksverksamheten så att medborgarna kan ta ställning till hur kommunen sköter den.

Utvecklingen går mot att allt fler har allt längre till ett bibliotek och att barn och unga läser sämre och läser mindre.

Det finns ca 1 200 biblioteksfilialer i Sverige. Då finns det alltså 900 bibliotek kvar att stänga för att komma ned till bibliotekslagens miniminivå på minst ett bibliotek i var och en av våra kommuner.

Enligt den officiella biblioteksstatistiken minskar dessutom både lån och besök på våra bibliotek. Detta är en utveckling som jag tycker att man måste vända.

Det är kommunerna som är ansvariga för biblioteksverksamheten – så ser lagstiftningen ut. Men om den mest populära kulturinstitutionens kurvor går åt fel håll behövs det en nationell nivå som tar ett samlat grepp om situationen. Hur ser den ut, och vad behöver vi göra?

I den nya bibliotekslagen som vi i dag debatterar tycker jag att kulturministern och den borgerliga regeringen skulle ha kunnat ta ett större ansvar. Förslaget är ganska tunt.

Det sägs i förslaget att det ska finnas bibliotek i alla kommuner. Det finns det redan i dag. Det sägs att det ska vara fritt att låna. Det är det redan i dag. Det sägs att man ska prioritera barn och unga. Det låter bra, men hur ska man göra? Det är alltså mest öppna dörrar man slår in. Kulturministern vill nog väl, men det är väldigt lite verkstad.

Läsambassadörer är en av kulturministerns åtgärder för att främja läsande. Det är symboliskt och medialt, men det behövs mycket mer för att ge ett ordentligt resultat.

I propositionen föreslås att Kungliga biblioteket blir den myndighet som ska få ansvaret att ”ha en nationell överblick över och främja sam-

verkan inom det allmänna biblioteksväsendet”. Det är väl bra, men det är inte på långa vägar tillräckligt. Därför har vi i dagens betänkande en reservation som lyfter fram att vi vill se en samlad nationell biblioteksstrategi.

Vi vill att Kungliga biblioteket i samarbete med bibliotekshuvudmännen ska ta ansvar för strategier, planering, statistik och uppföljning. Myndigheten måste ha möjlighet att analysera och utifrån slutsatser ge förslag på åtgärder.

Den nationella biblioteksstrategin skulle kunna vara ett verktyg för att hantera ett antal utmaningar, till exempel utmaningen att läsförmågan och läsförståelsen sjunker och att bibliotekens attraktionskraft minskar på grund av sämre tillgänglighet till verksamheten och ökande klyftor och vikande användning hos vissa grupper.

En annan fråga som vi lyfter fram är vikten av skolbiblioteken. Det är inte några roliga rapporter vi får. Kungliga bibliotekets skolbiblioteksrapporter visar på urusla siffror och en ojämlig skolbibliotekssituation.

Man brukar då hänvisa till att vi har en skollag som fastställer att det ska finnas skolbibliotek på varje skola. Men det är inte en lösning för barn och unga att skriva in det i skollagen om det inte efterföljs.

Vi socialdemokrater kräver att lagen följs upp och att skolbiblioteken dessutom ska vara bemannade. En bokhylla i en skolkorridor anser inte vi är ett skolbibliotek. Kungliga bibliotekets skolbiblioteksstatistik visar tyvärr att hälften av alla skolor saknar bemannade skolbibliotek.

Vi tror också att det är viktigt att följa upp hur skolbibliotekslagen efterlevs, och vi efterfrågar statistik, uppföljning och forskning. Därför tycker vi att Kungliga biblioteket bör få i uppdrag att ta fram en strategi för att alla skolor ska ha bemannade skolbibliotek av hög kvalitet och att Skolinspektionen ska följa upp efterlevnaden av lagen.

En annan fråga är kompetensen. Den grundläggande kompetensen och det läsfrämjande uppdraget står bibliotekarierna för. Därför är det anmärkningsvärt att man inte lyfter fram vikten av bibliotekariernas roll. De finns faktiskt inte med; de nämns över huvud taget inte i lagen. När kulturministern fick frågan om vikten av bibliotekariernas roll svarade hon att det var en bra fråga. Hennes förvånande svar var att de inte nämns eftersom de kan anses självklara; bibliotekariernas roll på biblioteken är självklar.

Men så självklart är det faktiskt inte. Därför vill vi att man lägger in ytterligare en paragraf i lagen som tar upp vikten av personal med relevant kompetens och bestämmelser om behörighetskraven för bibliotekspersonal.

I den nya bibliotekslagen talas det om vikten av kvalitet. Också det kan man tycka är en självklarhet, men när det gäller bibliotek handlar det också om kvantitet.

Statistiken visar på en utveckling med färre filialer, färre utlån, färre besök och ett minskat läsande bland barn och unga. Detta är en utveckling som vi socialdemokrater tar på stort allvar. Vi vill verkligen se till att den bryts. Det behövs både kvalitet och kvantitet.

Herr talman! Jag ställer mig bakom samtliga socialdemokratiska reservationer i dagens betänkande, men för tids vinnande yrkar jag bifall på reservation 15.

(Applåder)

Anf. 2 TINA EHN (MP):

Herr talman! Tack för att vi får debattera den här frågan i dag!

Klockan är 13.00. Dörren öppnas, och luften är pintjock av spänning. Namnet som alla vill ha blir offentligt. I år var namnet Alice Munro. Motiveringen var: ”Den samtida novellkonstens mästare.” Människor blev glada, och på många bibliotek firar man den uppmärksamhet som ett nobelpris i litteratur alltid skapar.

Nobelpriset kan man tycka vad man vill om, men att människor skriver böcker och väljer att berätta historier är viktigt. Att människor får ta del av och läsa dessa historier, uppleva nya världar, reflektera över dessa världar och deras betydelse och drömma sig bort i en fantasivärld är av mycket stor betydelse. Det är att skapa en egen skatt inom sig. Alla människor har rätt att få den möjligheten.

Den där berättelsen och historien som man bär inom sig kan rädda livet. Jag återkommer till det.

Ordet bibliotek är grekiska och betyder boksamling. ”Biblio” betyder bok, och ”tek” kan man säga står för en plats för något.

Men vad är det som pågår mer i bibliotek, och ska det pågå massor av saker? Ska det inte vara böcker, tyst och tungt?

Det är lunchlyrik på biblioteket i Skara. Man läser lyrik av Karin Boye: ”Under darrande bågar av ljus.” På länsbiblioteket i Östersund deltar ett tjugotal förskollärare i Skolverkets insats Handledning för jämställdhet och kunskap. Man har en gemensam utbildningskväll, och temana är barns läsutveckling ur ett genusperspektiv och lyrik i förskolan. På Helsingborgs bibliotek har barn skapat egna sagor med sina Ipad. Här finns gratis hjälp med läsläsning.

Mycket positivt pågår på olika bibliotek runt om i landet. Samtidigt finns det utmaningar och trender att förhålla sig till.

Antalet bemannade bibliotek fortsätter att minska. År 2012 fanns 1 538 bemannade offentliga bibliotek. Det är en total minskning med 32 sedan 2011. Antalet rapporterade obemannade övriga utlåningsställen som folkbiblioteken har, där vidare låneregistrering inte sker, fortsätter dock att öka. Användandet av e-medier fortsätter att öka på bekostnad av de tryckta medierna. På forskningsbiblioteken är användningen av e-medier helt dominerande jämfört med de tryckta. Under 2012 gjordes närmare 45 miljoner nedladdningar från forskningsbibliotekens elektroniska samlingar. På folkbiblioteken har e-boksutlåningen ökat med 289 procent sedan 2009. Detta var lite fakta.

Jag hoppas verkligen att det inte undgått någon att jag och Miljöpartiet ser på bibliotek som en av våra viktigaste platser för bildning, kunskap, utveckling och nöje. Det är en plats som är icke-kommersiell – en av få platser, känns det som. Det är en plats för alla människor, olika åldrar, åsikter och bakgrund, oavsett vem du är och vare sig du har papper på att du får vistas här i landet eller ej.

Vi i Miljöpartiet anser att det finns något mycket viktigt med bibliotek förutom böcker, bokstäver, ord och rum, och det är utbildade bibliotekarier. Dessa viktiga bibliotekarier verkar dock alliansregeringen totalt ha missat i hela sin ambition med bibliotekspolitiken, både inom skolan och när det gäller folkbibliotek. Man har missat att ett bibliotek i dag inte endast är ett bibliotek enligt den grekiska tolkning som jag inledde med, alltså inte endast en boksamling. Det är människor med kunskaper om

bibliotekens roll och verksamhet, med litteraturkunskap, informationskunskap och mer därtill.

En bibliotekarie arbetar med att strukturera och söka information och att rekommendera litteratur. De flesta bibliotekarier har också ett personligt ansvarsområde på sin arbetsplats med olika verksamheter. En viktig uppgift är också att vägleda användarna i hur de själva kan söka information.

I dag ligger detta nya förslag till bibliotekslag på bordet för att beslutas om. Med tanke på att en ny bibliotekslag har varit efterfrågad och önskad skulle man ju kunna vara nöjd med detta.

Som politiker intresserad av vad som händer på bibliotek, vilka utmaningar man står inför och vilket ansvar politiken ska ta har jag också tagit upp flera frågor i interpellationsdebatter här i kammaren de senaste åren. Jag har interPELLERAT om e-boksfrågan, om biblioteksersättningen och om en ny bibliotekslag.

I höstbudgeten 2008 kom en avisering om att det skulle ske en revidering av bibliotekslagen. I mars 2010, två år senare, lämnades ett utredningsförslag. I en interpellationsdebatt om en ny bibliotekslag i februari 2012 efterfrågade jag just en ny lag. I svaret från ministern sades att det pågick ett arbete med en reviderad bibliotekslag. Nu debatteras förslaget här i Sveriges riksdag. Det är fem år sedan vi fick höra att det skulle komma. Hur blev då lagförslaget?

Jag tycker att det finns en hel del saker som blivit tydligare, men det finns annat som inte alls har blivit tydligare. Därför finns det en hel del reservationer. Vi i Miljöpartiet anser att det fattas en hel del och att det är otillräckligt. Vi hade väntat oss lite mer efter dessa fem år.

Jag tänkte nu ta upp några av de reservationer vi har.

Det är mycket bra att regeringen formulerar att det allmänna biblioteksväsendet ska vara öppet för alla och att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Vi anser dock att biblioteken ska vara öppna och tillgängliga även för människor som vistas i vårt land utan tillstånd, de så kallade papperslösa. Detta finns i reservation 2.

Vi har en gemensam reservation med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet om att lagen bör innefatta bestämmelser om bibliotekspersonalen med dess speciella kompetens. Det är som jag sagt tidigare mycket märkligt att regeringen inte ser att betydelsen av bemannade bibliotek med utbildad personal är A och O eller kanske A till Ö för att biblioteken ska kunna leva upp till sin rätta roll. Detta finns i reservation 5.

En reservation handlar om folkbibliotekens utbud och innehåll och det demokratiska uppdraget, där neutralitet bör prägla utbudet.

Vi lyfter också frågan om avgiftsfrihet för alla medier i en reservation.

Den nuvarande bibliotekslagen formulerar allmänhetens rätt att utan avgift låna litteratur. Begreppet litteratur är inte bundet till ett specifikt tekniskt format. Tvärtom kan den publiceras i såväl analoga som digitala medier. Men eftersom man i gängse språkbruk ofta åsyftar litteratur i traditionell fysisk bemärkelse uppstår en risk för att lagen tolkas som om endast fysisk litteratur avses. Därför är det bra att det tydliggörs att den

föreslagna lagen är teknikneutral och att litteratur ska tillhandahållas allmänheten oavsett om den publiceras i fysisk eller digital form.

Vi anser att det inte endast är litteratur som ska kunna lånas utan avgift. I dagens medielandskap finns många andra sorters medier, och även dessa är bärare av information. Det handlar om ljud, film, musik och så vidare. Vi anser att avgiftsfriheten inte ska omfatta bara litteratur, utan den bör omfatta alla medier samt internet- och datoranvändning.

Vi tar upp skolbiblioteken och frågan om bemanningen. Vi föreslår att bemanning av skolbibliotek ska skrivas in i lagen.

En reservation handlar om samverkan. Det allmänna biblioteksväsendet ska kunna samverka i syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser. De offentligt finansierade biblioteken ska avgiftsfritt kunna låna ut litteratur till varandra.

Vi tror att när biblioteken samverkar utvecklar man biblioteksväsendet på många olika sätt. Det handlar om att utnyttja de möjligheter som finns, och med teknikneutralitet har man ännu större möjligheter. Vi tycker att det är bra om man suddar ut gränserna mellan biblioteken.

Vi har också en gemensam reservation om den nationella strategin, som vi hörde om tidigare, där vi tycker att man ska främja bibliotekens planering, styrning och uppföljning.

Vi tar från Miljöpartiets sida även upp biblioteksersättningen i dagens ärende. Biblioteksersättningen utgör en kärna i arbetet med att främja landets litteraturproduktion. Vi tycker att det är väldigt viktigt att förhandlingsrätten kvarstår och att man ser vikten av att höja biblioteksersättningen.

Vi tycker att det saknas flera viktiga åtgärder och förslag som borde ha varit med efter en så lång hantering, inte minst. Här presenterar vi flera angelägna förslag. Vänsterpartiet har sina förslag. Socialdemokraterna har sina förslag. Några har vi också gjort gemensam sak av. Allianspartierna har tydligen enats, och detta är det bästa man kan åstadkomma. Det är lite halvljummet, tycker jag. Ett hundraprocentigt stödparti finns i den här frågan för Alliansen. Det är uppenbarligen Sverigedemokraterna. De har tydligen inga åsikter, och de är inte här i dag.

Det svenska biblioteksväsendet fyller en viktig funktion för många människor, men på senare tid har antalet biblioteksbesök minskat. Och många folkbibliotek har avvecklat sin verksamhet. Boklånen har minskat. Teknikutvecklingen går snabbt framåt, och med den skiftar människors medievanor. Därför behövs en framåtsyftande och utvecklande politik som löper i takt med tiden. Vi i Miljöpartiet visar på flera av de här förslagen och har tidigare debatterat flera ämnen som berör området.

Att man ska få läsa, få tillgång till litteratur och få kännedom om sin omvärld är en del av allt som biblioteket står för. Det handlar om att bygga låga trösklar till litteraturens rum och slå vakt om dessa demokratiska platser och att i politiska dokument och nya lagar se att betydelsen kan göra skillnad och faktiskt rädda liv.

När vi hade en budgetdebatt i kammaren för några år sedan fick jag en bok av kulturministern med titeln *Yarden*, skriven av Kristian Lundberg. Kristian Lundberg säger i en intervju i Biblioteksbladet:

Jag är en autodidakt. Allt jag kan och all kunskap jag har fått har jag fått gratis från bibliotek och böckerna där. Av egen erfarenhet vet jag att bibliotek kan göra skillnad på liv och katastrof.

Anf. 3 BENGT BERG (V):

Herr talman! Vänsterpartiet har flera reservationer tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Vi har i mångt och mycket en samsyn när det gäller kulturen. Jag vill bara lyfta fram en reservation från vår sida, nämligen nr 5.

När jag satt här och lyssnade kom jag att tänka på ett citat av Ivar Lo-Johansson, den gamle gode klassiske arbetarförfattaren. Han sade: Du är inte bara där dina skor står utan också där dina drömmar finns.

Det tycker jag på något vis också är något av bibliotekens innersta kärna.

Men, herr talman, jag ska nu läsa en annan text som jag tycker är väldigt värdefull, nämligen Unescos folkbildningsmanifest, 1994 års version:

”Frihet, välfärd, samhällelig och personlig utveckling är grundläggande mänskliga värden. De kan bara förverkligas genom välinformerade medborgare med möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter och därigenom spela en aktiv roll i samhällslivet. Medborgarnas eget deltagande i utvecklingen av demokratin är beroende av fullgod utbildning samt fri och oberoende tillgång till kunskap, tankar, kultur och information.

Folkbiblioteket som lokalt kulturcentrum utgör en grundförutsättning för ett livslångt lärande, ett självständigt ställningstagande och en kulturell utveckling för den enskilde och för olika grupper i samhället.”

Denna portalparagraf uttrycker på ett bra sätt tanken bakom folkbibliotekens syfte och verksamhet. Det handlar om yttrande- och åsiktsfrihet och om bibliotekens samhälleliga uppdrag.

Av hävd utgör biblioteksverksamheten i vårt land en av hörnpelarna i det demokratiska samhällsbygget. Det är inte längre bara den fysiska pappersboken som innefattas i dess verksamhet utan även nya medier som den tekniska utvecklingen fört med sig, som databaser, internet, e-böcker och annat.

Därför efterlyser vi i Vänsterpartiet inrättandet av digitala bibliotek med en fungerande ordning för ersättningen till upphovsmännen, som ska säkerställas.

Herr talman! Förslaget till en ny bibliotekslag visar att det finns behov av att göra biblioteken tillgängliga för alla, för dem som är funktionsnedsatta och för personer med annat modersmål än det svenska. Och det ska vara ett särskilt hänsynstagande till barn och ungdom. Allt detta är gott och väl, men det krävs större tydlighet om vad som krävs för att i verkligheten uppfylla kvalitetsmål, allsidighet och tillgänglighet.

Förutsättningen för bibliotekens oberoende av såväl politiska som ekonomiska intressen är att verksamheten finansieras genom skattsedeln.

Herr talman! Vänsterpartiet motsätter sig privatiseringar av folkbibliotek i allmänhetens tjänst. Varje kommun ska ha minst ett bra bibliotek med hög standard och utbildad personal. Detta gäller givetvis också för alla skolor.

De nationella biblioteksplanerna ska vara ansvarsknutna till kommuner och landsting, men vissa investeringar måste givetvis göras med hjälp av statlig finansiering.

Herr talman! Bibliotekens tillgänglighet och tillgången på ett fritt och mångsidigt flöde av litteratur bidrar i högsta grad till att skapa ett var-

mare och humanare samhällsklimat. Vi lär oss att olikhet och mångfald är bra komplement till tradition och kulturarv. I vårt globaliserade tidevarv bör vi också kunna lämna plats för det som är nytt och det som vi tycker är annorlunda.

Den goda tradition som folkbildningen utgör gäller barn, unga och vuxna – alla i samhället – oavsett var man kommer ifrån. Det förutsätter vissa saker. Hit hör avgiftsfriheten för lån av böcker och nyttjandet av olika medier och kunskapskällor.

Förutom att vara en social mötesplats med möjlighet till tanke- och erfarenhetsutbyte spelar biblioteken en viktig roll för utbildning, forskning och, på det personliga planet, det livslånga lärandet.

Herr talman! Vänsterpartiet menar att alla bibliotek som är offentligt finansierade också ska vara öppna för alla. För att möjliggöra dessa ambitioner behövs en nationell biblioteksplan för att säkra såväl tillgången som kvaliteten i ett jämbördigt bok- och mediebestånd över hela landet. Detta gäller även för högskolebibliotek, sjukhusbibliotek och specialbibliotek – ja, alla offentligt finansierade bibliotek.

För barn och ungdomar är språkförståelsen och läsandet extra viktigt för att främja deras personliga utveckling och för att ge dem nödvändiga verktyg för det liv som väntar dem.

Vi har ett gemensamt ansvar för bra skolbibliotek med utbildade bibliotekarier. Detta gäller inte minst de fristående skolorna, som alltför ofta flytt från sitt ansvar.

Herr talman! Det krävs målmedvetna satsningar och stora ekonomiska investeringar för att göra alla i Sverige rimligt delaktiga i den språkliga gemenskapen. Dessa krafttag måste komma mycket tidigt i barnens uppväxtmiljö.

Det handlar om fortbildning i läsfrämjande för dagis- och skolpersonal, för fritidsassistenter och för lärare. Studieförbunden och folkbildningen kan spela en viktig roll, precis som de ideella läsrörelserna.

En landsomfattande kraftsamling är vad som behövs nu. Denna ska inte vara kortsiktig av kampanjkaraktär utan äga en mycket konkret handlingsplan som lägger störst insatser på dem som behöver dem mest.

Herr talman! Den mångkulturella aspekten ska också ingå i den nationella biblioteksstrategin för att förverkliga det övergripande demokratiska målet med allas rätt att delta. Vänsterpartiet vill öka insatserna för att tillfredsställa de olika språkliga minoriteternas behov. Vi vill också att olika språk- och läsinsatser särskilt ska riktas till kulturellt eftersatta områden. Dessa kan finnas såväl i förorten som på landsbygden. Ja, överallt där dessa områden finns ska resurser sättas in.

Herr talman! Förutsättningen för att vi med stolthet kan upprätthålla bibliotek i allmänhetens tjänst, höja biblioteksstandarden och ge alla möjlighet att ta del av biblioteken är bokskaparna – både författare och bildmakare. Därför är en höjning av biblioteksersättningen också en investering på sikt.

Jag vill tacka för ordet med ett gammalt vackert citat från när Ungsocialisterna ville sprida kunskap och kultur över landet: ”Ljus över landet, det är vad vi vilja!”

(Applåder)

I detta anförande instämde Lars Ohly (V).

Anf. 4 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Citaten är ovanligt många i kammaren i dag. Det är väl för att kulturutskottet debatterar. Det är härligt!

Om jag vore Bengt Berg skulle jag säga att vi i dag debatterar fantasins fyrbåk. Det är vad biblioteken kan vara. Den lag vi nu debatterar är en lag för framtiden. Den tid vi lever i har många möjligheter men rymmer enormt många utmaningar. Betänkandet och propositionen som vi debatterar handlar kortfattat om vad ett modernt bibliotek ska vara. Vad är det i dag, och vad ska det vara i framtiden?

Det finns kulturdebattörer – inte här i dagens kammare – som tycker att ett bibliotek även i fortsättningen ska vara ett tystnadens palats där det bara ska finnas böcker och tidskrifter i pappersform som ska lånas ut och vara en kontrast till dagens uppskruvade tempo med ständig uppkoppling och ett enormt medieutbud. Andra menar, precis som jag, att bibliotekens utbud ska vara större än så, vara en mötesplats för olika saker, inte bara mötesplats för litteratur.

I förslaget till bibliotekslag, som vi i dag ska fastställa i Sveriges riksdag, finns det en mycket bra balans mellan bibliotekens tidlösa uppdrag att förmedla litteratur i olika former och teknikneutraliteten.

Ett exempel på den nya teknikens möjligheter är att nå nya grupper med hjälp av olika medier, till exempel ljudböckerna. De har blivit mycket populära på kort tid. Många nya grupper har börjat intressera sig för läsning tack vare ljudböckerna. Se bara exemplen med långtradarchaufförerna. De var tidigare inte de som sprang ned bibliotekshyllorna, men i dag sitter de under långa arbetspass utefter vägarna i Sverige och njuter bok efter bok.

Gamla människor har också fått en betydligt bättre tillgång till litteratur med hjälp av den nya tekniken. Det finns en dam i Karlskoga, 86 år, som har blivit lätt synskadad och inte kan läsa. Men hon kan lyssna! Och hon lyssnar flera timmar varje dag på olika skönlitterära verk. Den gamla damen som har varit hemmafru och tidigare sparsam med bokslukandet har blivit litterär på gamla dar. Det är väl fantastiskt vad tekniken kan göra!

En god princip för politiskt arbete är att utforma tydliga mål, inte att detaljstyra. Inom det område som den nya bibliotekslagen gäller är det inte bara den lagen som tar upp frågan. Biblioteken är så pass viktiga. Även skollagen och läroplanen slår fast att varje kommun ska erbjuda sina medborgare ett väl fungerande bibliotek, och alla elever ska ha rätt till ett skolbibliotek. I skollagen står det också att skolbiblioteken definieras som en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolornas pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Så är det!

Det räcker inte med detta, herr talman. I läroplanerna är biblioteken centrala. De är rektorernas absoluta ansvar. Av läroplanerna framgår att rektorernas speciella ansvar för skolans arbetsmiljö gäller inte bara förskoleklasserna utan också grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och fritidshemmen. Arbetsmiljön ska utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka kunskap genom till exempel bibliotek, datorer och andra hjälpmedel.

För gymnasieskolan tillkommer förutom det jag nu har sagt att man kan använda bok- och bibliotekskunskap och modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande. Bibliotek är oerhört centralt, om inte publiken här redan har förstått.

I den nuvarande bibliotekslagen, och i det förslag vi nu debatterar, ingår skolbiblioteken i det allmänna biblioteksväsendet. Det är fastslaget på så många punkter. I det förslag till bibliotekslag som läggs fram i propositionen tydliggörs att såväl offentliga som enskilda huvudmän inom skolväsendet självständigt ansvarar för skolbiblioteken. I och med detta tar vi ännu ett steg framåt för bibliotekens ställning i samhället.

Hur framstår då oppositionen i detta betänkande? Deras övertygelse är att ju fler detaljregler som kommer från Stockholm, desto bättre och likvärdigare verksamhet. Det är i grunden helt fel. Svenska kommuner och svenska skolor ser mycket olika ut. En stor skola med många elever kan erbjuda ett fantastiskt skolbibliotek med anställd personal. Det är bra. Men en liten skola som ligger på gångavstånd till ett folkbibliotek kan inte göra detta. Det har faktiskt bättre förutsättningar att samverka med folkbiblioteket som ligger i närheten.

Det viktiga är att alla elever får tillgång till ett bra bibliotek. Det samma gäller oppositionens krav på utbildad personal på biblioteken. Svensk sjukvård blir inte bättre för att socialutskottet bestämmer hur många läkare det ska finnas på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Skolan blir inte bättre för att utbildningsutskottet detaljreglerar antalet förskollärare i Tidaholms kommun. De kommunala biblioteken blir inte bättre och inte mer rättvisa för att vi från Stockholm talar om för dem vilken specifik utbildning personalen bör ha på biblioteken.

Det viktiga som lagen slår fast är att varje kommun ska erbjuda bra bibliotek med bra personal och att alla skolor ska erbjudas bra skolbibliotek. Vägen dit kan se väldigt olika ut. Vi måste i det här fallet respektera hur det kommunala Sverige ser ut.

En sak till som jag vill ta upp är Kungliga bibliotekets roll, som blir allt viktigare. Mindre kommuner, till exempel, behöver mer konsultativ hjälp när de arbetar med biblioteksfrågan, för de har inte den kompetensen själva. Kommunerna har jättemycket att lära av varandra när det gäller biblioteken – därav den samordnande roll som Kungliga biblioteket pekas ut att få och delvis redan har. Det kan göra mycket. Kungliga bibliotekets utvidgade roll är att se om det behövs nya strategidokument och hur de ska se ut. Där spelar Kungliga biblioteket roll.

Detta är redan på plats. Jag återanvänder ett ord som Gunilla Carlsson använde, herr talman, när hon talade om att slå in öppna dörrar. Det är precis vad man gör med reservationen i denna del.

Slutligen: Den nya bibliotekslagen är väl avvägd med tydliga mål där kommunernas absoluta ansvar slås fast. Den är teknikneutral och modern men tar hänsyn till kommunernas olikheter.

Förslag till en modern bibliotekslag i tiden är med andra ord det som jag yrkar bifall till, och samtidigt yrkar jag avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

I detta anförande instämde Peter Jutterström (M).

Anf. 5 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag får börja med att fylla i det som jag missade i mitt anförande. Jag ställer mig naturligtvis bakom alla Miljöpartiets reservationer men yrkar bifall till reservationerna 5 och 17. Jag tror inte att jag har missat yrkandena någon gång förut i talarstolen, men någon gång är den första, som med allt här i världen.

På Cecilias anförande hör jag att hon är väldigt nöjd med den nya bibliotekslagen och alla förslag däri. Jag har lyssnat noga. Men det kommer alarmerande uppgifter om att vi saknar bibliotekarier och att vi saknar skolbibliotek. Med tanke på den betydelse som vi med all säkerhet vet att allt detta har för unga människors möjlighet att ta del av information, bli lotsade vidare i informationssamhället, ta del av språkböcker och så vidare undrar jag om inte Cecilia Magnusson känner någon oro för att det i bibliotekslagen inte finns med någonting om själva bibliotekariernas roll, om bibliotekariernas betydelse. Är det inte viktigt att detta verkligen finns med i en lag?

Anf. 6 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Biblioteken är oerhört centrala i många människors liv. Det var de, och är fortfarande, i mitt eget liv. Mitt bibliotek, som ligger mitt över gatan hemma i Göteborg, håller på att byggas om och byggas ut till att bli en fantastisk skapelse, verkligen en fantasins fyrbåk som kommer att glädja göteborgarna. Biblioteken är väldigt viktiga.

Precis om Tina Ehn sade i sitt anförande är biblioteken inte bara en samling böcker, utan biblioteken är både böckerna och de människor som förmedlar fantasin, kunskapen och de fakta som finns där. Bibliotekspersonalen är i högsta grad en del i det bra biblioteket. Det finns med i alla de lagar som jag redogjorde för att det ska finnas minst ett bibliotek i varje kommun, och det är kommunernas ansvar att förse invånarna med möjlighet till bibliotek. Biblioteken är böckerna och de anställda där.

Nej, jag tycker inte att det finns något problem här, utan jag är fullständigt förtröstansfull med att varje kommun uppskattar sitt bibliotek och de anställda där. Jag håller med Tina Ehn om att det är allvarligt att många kommuner väljer bort att prioritera biblioteksverksamheten. Det kan vi inte reglera från riksdagshåll, utan vi får uppmuntra våra kommuner att jobba bättre och avsätta mer medel för denna verksamhet.

Anf. 7 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att jag inte får något riktigt svar, eller jag får ett svar där man säger att det inte går att reglera från riksdagshåll. Men det gör det faktiskt; det går att reglera i en lag att det ska finnas personal. Det är det vi debatterar här. Det är bekymmersamt att man inte tar det här på större allvar.

Vi ser att det är tufft i många kommuner. Man har svårt att klara det man ska göra. På vissa ställen får man skära ned på antalet bibliotekarier. Jag läste en artikel om Sollefteå där man plockar bort bibliotekarien på en gymnasieskola. Eleverna där är otroligt oroliga för hur de ska lotsas. De har jättemycket hjälp av biblioteket med att lotsas runt i informationstekniken och med att hitta. Allting finns, men det gäller att hitta. Det är många gånger en konst och någonting man behöver lära sig i dag. Där

har bibliotekarierna en mycket viktig roll och kan vara ett otroligt stöd inom skolans värld.

Eleverna säger att matsalen och biblioteket är de två ställen som utgör hjärtat i skolvärlden. Plockar man bort bibliotekarien från biblioteket kanske man ska plocka bort matsalspersonalen från matsalen så att alla får laga sin mat själva. Var går gränsen till den trygga möjlighet att utvecklas som vi ändå ska vara med och skapa i politiken? Jag tycker att det skulle ha funnits en tydligare skrivning och tydligare ambitioner i lagen när det gäller personalens betydelse, och det skulle lagstadgas.

Anf. 8 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Jag håller med Tina Ehn om att det är ett problem om bibliotek läggs ned, och jag vill inte se utvecklingen att fler bibliotek läggs ned eller att fler bibliotek försvinner. Det är ett allvarligt problem, som vi får försöka lösa tillsammans med kommunerna. Vi får uppmuntra dem och få dem att inse hur viktigt det är med bibliotek, om de ännu inte gör det. Jag är övertygad om att de allra flesta kommuner uppskattar sina bibliotek och de anställda inom biblioteken.

Precis som jag sade i min förra replik är biblioteken inte bara boksamlingen, utan biblioteken är människorna, låntagarna och de anställda. Men det kanske behövs andra kategorier än bibliotekarier. Vi har goda exempel från Stockholmstrakten i Nacka kommun. När man anställde andra personalkategorier än bibliotekarier och kompletterade bibliotekarierna med andra kompetenser ökade besöken och bokutlånen stort.

Självklart är människan i biblioteket oerhört viktig. Det är jag helt överens med Tina Ehn om. Men att vi skulle reglera det i den nya bibliotekslagen är, för att använda Gunilla Carlssons ord om igen, som att slå in öppna dörrar, för det räknas redan in.

Anf. 9 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Det var lite smått och gott det där, Cecilia Magnusson. Jag kan väl hålla med om att det är bättre än om det vore dåligt. Jag tycker att du har en väldigt idealistisk syn på den verklighet som vi lever i och de villkor som biblioteken verkar under.

I slutet av ditt anförande kom du in på KB, Kungliga biblioteket, som ju är en sorts paraply över hela landets biblioteksväsen. Nu har Kungliga biblioteket inte fått de 13 miljoner man har äskat, och det är beklagligt att en så rik nation som Sverige inte har råd att upprätthålla ett så bra centralt system som möjligt.

Det sägs då att Kungliga biblioteket ska uppfylla nya strategiska mål. Då skulle jag vilja höra din syn på det: Vilka är de målen? Hur ska man kunna utföra samma viktiga idoga arbete med 20 färre i en personalstyrka som inte är alltför stor?

Jag kan skicka med några mer lokala frågor, eller ett mindre bibliotekssammanhang, nämligen skolbiblioteken som vi alla värnar om. Vi borde gemensamt kunna uttrycka en stor oro när det år efter år kommer rapporter om att biblioteken fortfarande är undermåliga. Det står kanske några kartonger i en källare eller det är obemannat.

Du sade att det finns en stor olikhet mellan kommunerna, men det är en dålig tröst för dem som är mest olika. Jag skulle vilja veta lite mer om

på vilket sätt denna olikhet spelar någon roll i debatten om bibliotekslagen.

Anf. 10 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! KB:s samordnande roll är väldigt viktig. KB är inte bara ett paraply utan även en inspiratör, spridare av goda erfarenheter som man kan ta del av och konsult till små kommuner som inte har kompetensen på egen hand. KB kommer att göra en jättestor skillnad i arbetet med att utveckla biblioteken i landets alla kommuner – 289 tror jag att det är. Jag är övertygad om att KB kommer att göra ett fantastiskt bra arbete.

I KB:s uppgift ligger också att leta och se om det behövs ett strategidokument eller flera strategidokument. Då ska de ha möjlighet att ta fram dessa dokument. Det har inte bara jag och allianspartierna i kulturutskottet konstaterat, utan även utbildningsutskottet har konstaterat att detta ligger i KB:s roll. Det står i betänkandetexten i det ärende vi debatterar i dag. KB kommer att vara en jätteviktig spelare i detta arbete framöver.

När det gäller skolbiblioteken har den nybildade Skolinspektionen i uppdrag att titta på hur skolorna ger rektorn ansvar att förse eleverna med nödvändiga kunskaper, och där ligger bland annat skolbibliotek. Jag är övertygad om att vi kommer att ordna detta på bästa sätt.

Anf. 11 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Det är återigen ett väldigt idealistiskt tänkande att det här nog kommer att bli bra. Ibland tror jag att Cecilia Magnusson har en värmländsk gen i sig. I Värmland har vi ett uttryck som heter: Det ordner sig, och gör det inte det så kvetter det. Jag tycker att det är tillämpligt, men inte i kulturpolitiken, för där kvetter det inte om det finns bra skolbibliotek och bemannade bibliotek.

Efter analysen av KB:s framtida verksamhet och betydelse får jag uppfattningen att Cecilia Magnusson nästan nöjer sig med att KB blir någon sorts konsultfirma som ska inspirera och ge lite kickar utåt i vårt avlånga land. Men KB:s uppdrag är så mycket större: att insamla och att förvalta berättelserna, som det heter, till kommande generationer och allt detta.

Då har jag svårt att få ihop det med att de blir 20 färre i personalstaben och, som Cecilia Magnusson säger, att man ska leta fram ett dokument. Vad tror Cecilia Magnusson att det skulle stå i det dokumentet i så fall som skulle lösa detta uppdrag?

Anf. 12 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Bengt Berg, för att du jämför mig med värmlänningar och tycker att jag har ett värmländskt drag! Jag uppskattar det mycket. Vi smålänningar är inte så vana vid komplimanger – vi är vana vid fattigare tilltal.

Jag tror på människan, Bengt Berg, och människans förmåga. Ja, det är min utgångspunkt. Och självklart vet vi, inte bara tror, att inom biblioteksområdet och kulturområdet finns det många människor som har en stark drivkraft att göra detta så bra som möjligt. Vår uppgift som politiker är att sätta upp mål och ange visioner, inte detaljstyra. Vi sätter ra-

marna, och sedan fyller människorna dem. Det kommer den nya bibliotekslagen också att stimulera till.

Precis som Bengt Berg sade har KB fler uppdrag än detta som de nu har påbörjat. Jag är övertygad om att de kommer att sköta det med bravur.

Och vi inom Alliansen och oppositionen kommer att följa detta arbete för att se att de uppfyller det, men jag är övertygad om att de med den kompetens som finns inom KB kommer att klara det galant.

Anf. 13 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Det är härligt att Cecilia Magnusson här i kammaren lyfter upp Göteborg – det S-V-MP-styrda Göteborg – som ett bra exempel angående biblioteken och det stadsbibliotek som vi har i Göteborg. Att man satsar på kulturen i Göteborg gör mig jättestolt och glad som göteborgare och som socialdemokrat.

Jag tänkte på frågan om en nationell biblioteksstrategi. Jag tycker inte att det är riktigt tydligt att det förslag som vi från oppositionen lägger fram om att vi vill ha en nationell biblioteksstrategi redan är tillgodosett.

Om vi tittar i betänkandetexten och i propositionen ser vi att det står att Kungliga biblioteket är den myndighet som ska få ansvaret för att ha en nationell överblick och ska främja verksamhet inom det allmänna biblioteksväsendet. Men det framgår inte alls att man ska ha en biblioteksstrategi och en nationell biblioteksplan, utan det står att Kungliga biblioteket självt ska få bedöma om de vill göra det här.

Jag tycker att det är att släppa ansvaret från politikens sida. För mig är det viktigt att vi vågar ta beslut och att vi vågar peka med hela handen utifrån att vi ser att situationen ser ut som den gör.

Då skulle jag vilja ställa frågan till Cecilia: Är det verkligen så att du tycker att det förslag vi lägger fram i vår reservation överensstämmer med det förslag som ligger i propositionen?

Anf. 14 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att läsa ur vårt betänkande på s. 25, och det är yttrandet från utbildningsutskottet:

”Av propositionen (s. 45) framgår att regeringen i fråga om en nationell biblioteksplan anser att det i det uppdrag som Kungl. Biblioteket redan har finns utrymme att överväga vilka mer strategiskt inriktade dokument som kan främja samverkan och utveckling inom området. Med andra ord kan myndigheten bedöma om det finns behov av nationella plandokument och i så fall utarbeta sådana.”

Detta konstaterar utbildningsutskottet. Och jag menar att det är tillfyllest. Finns det inom verksamheten behov av en biblioteksstrategi kommer det fram en biblioteksstrategi. Men jag kommer aldrig att acceptera att vi ska besluta om en biblioteksstrategi därför att Gunilla Carlsson behöver en biblioteksstrategi. Det är verksamhetens behov som ska styra, inte politikens. Det är min bestämda uppfattning.

Anf. 15 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att man ska vara tydlig och säga att detta är två helt olika förslag.

Cecilia Magnusson säger i talarstolen att vi slår in öppna dörrar. Vi är tydliga ifrån oppositionen. Vi tycker att det här behövs. Det behövs en nationell biblioteksstrategi. Det säger vi utifrån att vi ser hur situationen ser ut: färre filialer, färre bibliotek, vi har en läsutveckling som går åt helt fel håll och vi har många grupper som inte tar del av bibliotekens verksamhet.

Vi ser vårt uppdrag att tydligt peka på att vi vill ha en nationell biblioteksstrategi. Vi är inte ensamma om det. Det finns andra, varav Biblioteksförbundet är en, som lyfter fram vikten av detta.

Man måste vara tydlig med att Kungliga biblioteket ska få detta uppdrag. Det ni säger i propositionen och betänkandet är att om Kungliga biblioteket anser att man ska ha en strategi – eller om det efterfrågas av biblioteken – kan de göra en sådan. Jag tycker att jag och vi som politiker måste ta vårt ansvar och säga att vi tycker att den utveckling vi ser går åt helt fel håll.

Vi vill ha en nationell biblioteksstrategi därför att vi tror att det är ett sätt att se till att främja biblioteksutvecklingen och till syvende och sist se till att vi får en läsutveckling som vänder åt ett mer positivt håll både för individerna och för samhället och utvecklingen i stort.

Vi behöver se till att fler människor tar del av bibliotekens verksamhet och att läsandet ökar. Det ser jag som jätteviktig uppgift, i stället för att bara säga: Det får de göra som de vill med. Det tycker jag är en svaghet i propositionen.

Anf. 16 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Läsfrämjande är oerhört viktigt. Regeringen satsar fantastiska summor på att främja läsandet och ta in nya aktörer som hjälper till med detta. Många vägar har öppnats, och många fler vägar kommer att öppnas.

Vi kommer dock inte att göra detta med ett ovanperspektiv. Gunilla Carlsson var mycket klargörande alldeles nyss: Det är politikens behov som ska gälla, inte underifrånperspektivet. Om bibliotekspersonal, Kungliga biblioteket och andra aktörer och kommuner tycker att det behövs en strategi eller flera strategier och olika dokument kommer detta att komma fram. Det är det vi säger.

Vi tänker inte ställa upp på en biblioteksstrategi för att Gunilla Carlsson och Socialdemokraterna ska ha det. Om det ska finnas en strategi när det gäller biblioteken ska den komma från dem som behöver den, inte från politiken.

Anf. 17 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Förmågan att läsa är nyckeln till delaktighet i vårt samhälle. När vi till exempel ser elever som har det svårt efter några år i skolan är det ofta för att de, när de var en liten flicka eller pojke, inte lyckades knäcka läskoden utan kom hopplöst efter i skolan. I värsta fall var det heller inte någon vuxen som upptäckte det i tid. En vuxen person som inte kan ta till sig vanlig information genom medier är utan delaktighet och i ett hopplöst underläge.

Läsande av både faktaböcker och skönlitteratur har alltid bidragit till att en människa tänker nya tankar, reflekterar och drar slutsatser. Den

konstnärliga upplevelsen av till exempel skönlitteratur skapar också ny insikt – en kunskap som inte går att få via faktaböcker.

Det är just för att det är en sådan kraft i litteratur och konst som makthavare ofta har velat kontrollera vad människor läser. Om den gamle kinesiske kejsaren Shi Huangdi skrev Evert Taube att han byggde kinesiska muren och brände alla böcker i Kina för att själv bli början. På 1900-talet ordnade nazisterna och Goebbels bokbål i Tyskland, och samtidigt tog Stalin ett järngrepp om litteratur och konst i Sovjet.

Men man kan begränsa friheten på många sätt. Jag brukar ibland citera författaren Ray Bradbury som bland annat sade: Man behöver inte bränna böcker för att göra slut på en kultur. Det räcker med att få människor att sluta läsa. Tyvärr är det detta som delvis har hänt under lång tid i Sverige – att många unga läser sämre och mindre. Det är en lång utveckling med en negativ lästrend som har hållit på i 25–30 år i Sverige.

Det är för att vända 25 års negativ utveckling som Alliansen nu genomför ett antal åtgärder både inom skolan och inom kulturen. Tydliga kunskapsmål, uppföljningar med nationella prov och att speciallärarna kommer tillbaka är viktiga förändringar som Alliansen genomfört i skolan. Den nya skollagen säger också, som vi har hört, att alla skolor ska ha skolbibliotek. Det är en nyhet som har kommit sedan Alliansen tillträdde som regering, och det är något som vi i Folkpartiet har kämpat för länge.

I kulturpolitiken har vi nu två viktiga propositioner om läsning att ta ställning till i höst. Den första är dagens proposition om bibliotek och bibliotekslag, och den andra – som debatteras senare i höst – är propositionen om litteratur och läsning, *Läsa för livet*.

För säkerhets skull – när vi nu pratar om böcker – ska jag säga att jag självklart inte bara menar pappersböcker när jag talar om läsning. Det viktiga med att utveckla sin läsförmåga är att man kan läsa olika typer av texter och till exempel förstå abstrakta resonemang och tillgodogöra sig information.

Det gäller naturligtvis oavsett om man läser på nätet, i e-böcker eller via andra medier. Det finns inte någon nödvändig motsättning mellan läsning och nya medier eller exempelvis nätsurfining – tvärtom. Ju mer utvecklade läsare man är desto lättare kan man vara källkritisk, värdera information och hitta det intressanta i olika sammanhang.

En nyhet i dagens lagförslag är just att allmänheten avgiftsfritt ska få låna och få tillgång till litteratur oavsett publiceringsform, till exempel fysisk form eller digital som e-böcker. Så gör redan många kommuner, men nu blir det fastslaget att samma regler ska gälla för e-böcker som pappersböcker. Det är viktigt.

Mer ingående förslag om att utveckla bra sätt att förmedla e-böcker och lösa frågorna om författarnas ersättning behöver vi diskutera framöver. En del av det tas upp i propositionen *Läsa för livet*. Den viktiga frågan återkommer vi till.

Propositionen om bibliotek innebär också att grundläggande kvalitetskrav införs när det gäller bibliotekens utbud av olika slag: medier, informationssökning och andra tjänster. Omvärldens förändringar ska speglas i bibliotekens uppdrag att sprida kunskap om hur ny informationsteknik kan användas och hur man kan hjälpa människor att lära sig att använda den.

I propositionen uttrycks att begreppet kvalitet ska innebära att biblioteken ska göra aktiva val baserade på kvalitetskriterier när de planerar tjänster eller gallrar i bestånden. I begreppet allsidighet ligger också ett krav på neutralitet och att utbudet av medier och tjänster inte får styras av ideologiska eller religiösa påtryckningar.

Det är också en mycket viktig nyhet att regeringen nu föreslår att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja språkutveckling, stimulera till läsning och så vidare genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov. Det konstateras också att biblioteken kan spela en särskilt viktig roll för barn och ungdomar från läsovana familjer.

Vi har haft en bibliotekslag, som för övrigt var den första i historien. Ibland låter det som om vi alltid har haft en bibliotekslag, men den första kom 1996, och det här är alltså den andra.

För att förtydliga definierar regeringen vilka bibliotek som ingår i det allmänna biblioteksväsendet. Det är det vi kallar folkbiblioteken, stadsbiblioteken, skolbiblioteken, högskolebiblioteken, de regionala biblioteken, bokbussarna, lånecentralerna och de övriga offentligt finansierade biblioteken.

Med tanke på diskussionen om biblioteksstrategi vill jag påpeka att den här lagen tar ett väldigt kliv framåt för att ta ett helhetsgrepp över biblioteksverksamheten.

En viktig fråga är naturligtvis också hur biblioteken är tillgängliga för alla, oavsett om man kan ta sig dit fysiskt eller om man besöker dem via nätet. Därför är det viktigt att propositionen pekar ut tre prioriterade grupper. Det är personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och våra nationella minoriteter.

Biblioteken ska vara öppna och tillgängliga på ett likvärdigt sätt för alla. Tidigare gällde de uppdrag som jag räknade upp – det är en viktig skillnad – bara de kommunala folkbiblioteken, men nu gäller prioriteringarna alla bibliotek som ingår i det allmänna biblioteksväsendet.

Herr talman! Biblioteken gör ett fantastiskt arbete runt om i Sverige redan i dag. Jag har varit på besök och sett många aktiva bibliotek som ordnar författaraftnar för vuxna, bokträffar, filmkvällar och sagostunder för barn och mycket mer. Många bibliotek har också redan nu utvecklat samarbete med skolor och föreningar.

Det vi i Folkpartiet särskilt uppskattar i den nya bibliotekslagen är att lagen skärper kravet inte bara på biblioteken utan också på att huvudmännen, det vill säga kommunerna och staten, tar sitt ansvar för att ge biblioteken möjlighet att leva upp till den nya lagen. Det finns en stor kompetens och expertis på biblioteken, och det är bra att det slås fast att de nu ska arbeta aktivt med att öppna dörren till läsning för fler människor. Det är bra att böckernas värld blir tillgänglig för allt fler.

Herr talman! Avslutningsvis: Jag hoppas och är övertygad om att vi kan få se ett riktigt läslyft för Sverige, för det behöver Sverige. De satsningar som regeringen gör på läsning i skolan, den nya bibliotekslagen och den kommande litteraturpropositionen är bra byggstenar för ett riktigt läslyft, tycker jag.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.
(Applåder)

Anf. 18 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Genom litteraturen speglas vårt samhälle, samtidigt som det också bevaras för framtida historieberövning. Det skrivna ordet kan roa och oro, skapa frågor och ge svar. Litteraturen är en viktig samhällsberättare och samtidigt en samhällsbärare.

För Centerpartiet är det därför väsentligt att alla har möjlighet att få tillgång till litteratur. Biblioteket med sin fria utlåning av böcker är en mycket viktig del i vårt demokratiska samhälle.

År 1997 fick vi en bibliotekslag som garanterade den avgiftsfria utlåningen av böcker. Men sedan 1997 är det mycket som har hänt, inte minst med den snabba tekniska utvecklingen i vårt informationssamhälle.

I dag ska vi ta beslut om en ny bibliotekslag, drygt 16 år efter att den nuvarande antogs.

Mycket är sig likt i den nya lagen. Att låna litteratur på bibliotek ska till exempel också fortsättningsvis vara avgiftsfritt. Tillägget är att boklånet ska vara avgiftsfritt oberoende av om boken tillhandahålls i fysisk form eller i digital form genom exempelvis en så kallad e-bok, alltså oavsett publiceringsform.

Tillgänglighet till e-böcker på biblioteken är en angelägen fråga. Här har biblioteken i vårt land kommit olika långt i att erbjuda ett smidigt system för utlåning av e-böcker som ett komplement till det klassiska biblioteket. Det finns anledning att återkomma längre fram till den frågan.

Herr talman! I den nya bibliotekslagen lyfts det också fram att folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i samhällslivet. Med ökad kunskap inom området kan också biblioteket fungera än mer som ett kompetenscentrum för mediekonsumtion. Här finns många möjligheter att utveckla nya tjänster.

Biblioteket är inte bara en bokdepå, en utlåningscentral av litteratur. Nej, biblioteket kan vara ett kommunalt informationscenter eller en lokal för många olika kulturella yttringar, allra helst kanske både och. Det kan finnas samarbete med föreningar och folkbildningen, med studiecirkel och kulturevenemang. På många orter är biblioteket redan i dag det självklara kulturcentret i vid bemärkelse.

Biblioteken är här i första hand en kommunal samhällsresurs och måste också få fortsätta att vara det. Det är inom kommunen, på orten där biblioteket finns, som man ska utveckla sitt bibliotek, sitt kulturcentrum.

Sätten och metoderna för detta skiftar över landet och ska så göra. Det är i kommunen man vet bäst vad som fungerar och vad som efterfrågas och behövs.

Ett exempel är Nacka kommun, där man satsar på kultur och då inte minst på sina sex bibliotek. Man har 1,5 miljoner besök på biblioteken och nära 600 000 utlån. Till nästa år kommer man också att ge ett extra medieanslag till biblioteken.

En intressant aspekt med biblioteken i Nacka är att tre bibliotek drivs enskilt av Dieselverkstaden och tre av kommunen. Här kan det vara viktigt att poängtera att de privata biblioteken och de kommunala får samma ersättning från kommunen. Det är utifrån antal utlån och öppettider bland annat.

Självklart har man att följa bibliotekslagen, oberoende av om biblioteket drivs av en entreprenör eller av kommunen själv. Det förtydligas också i den nya bibliotekslagen, vilket jag tycker är mycket bra.

Vad jag menar är att vi måste vara öppna för nya och moderna sätt att göra biblioteket tillgängligt. Det kan handla om att flytta ut en del av tjänsterna utanför bibliotekets fysiska väggar eller att samverka med omgivningen på nya sätt.

Jag tänker exempelvis på Åre, där biblioteket ligger centralt i byn, till och med precis vid tågstationen, i kombination med turistbyrå. Det ger möjlighet till samverkansvinster, samtidigt som biblioteket ligger lättillgängligt, till glädje för både de fastboende och den stora mängd turister som besöker Åre.

Många exempel finns i vårt land där man ser på biblioteket och använder det som en resurs, som en kulturbärare och samhällsutvecklare och där samarbete kan ske med både företag och föreningar.

Herr talman! Jag är övertygad om att de flesta av dessa goda exempel inte hade kommit fram om biblioteket hade setts som en statlig angelägenhet. För att biblioteket ska vara den samhällsresurs den kan vara och vara en del i en långsiktig och hållbar utveckling av det samhälle det verkar i måste biblioteket också i fortsättningen få vara en kommunal angelägenhet. Principen om det kommunala självstyret är viktig att bevara.

Den nya bibliotekslagen är ändå viktig för att fastställa vissa principer och uppgifter som ett bibliotek måste ha och vad ett bibliotek måste vara för samhället.

En viktig aspekt är tillgänglighet. Det handlar om en tillgänglighet till lokaler och lånemöjligheter, liksom till aktiviteter och annan verksamhet som biblioteket erbjuder.

Men det handlar också om att tillgängliggöra, ta fram, marknadsföra och visa information och litteratur på olika språk, liksom texter på lättläst svenska, ljudböcker och olika tekniska hjälpmedel, för att kunna ta del av information oberoende av till exempel funktionsnedsättning och språklig bakgrund. För mig är det mycket viktiga uppgifter för biblioteken.

Herr talman! För Centerpartiet är det väsentligt att alla har möjlighet att få tillgång till litteratur. Biblioteket, med sin fria utlåning av böcker och sin roll som informations- och kulturspridare, är en mycket viktig del i vårt demokratiska samhälle.

Med det vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 19 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Jag är invald genom Örebro läns valkrets. En av de tolv kommuner som vi har är Hällefors kommun. Där har man gjort något som Bengt Berg, Vänsterpartiet, uppenbarligen inte gillar. Man har hittat en möjlighet att driva biblioteket vidare.

Under 21 års tid har man haft en bokhandlare som också har tagit om biblioteket och bedrivit den verksamheten.

Uppenbarligen har den politiska ledningen i Hällefors uppskattat detta eftersom det har hållit på i 21 år. Man kan säga att varken Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna har brist på röster i denna kommun.

Herr talman! I den tidigare statsministern Göran Perssons memoarer *Min väg, mina val* finns en intressant passus där Persson berättar om läsningen i familjehemmet i Vingåker. Det som fanns i familjebiblioteket utöver Bibeln var första delen av ett uppslagsverk. Ni kanske har läst om detta, men jag tycker att det är intressant att ta upp det. På så sätt kom det sig att den unge Göran Persson lärde sig allt som började på bokstaven A. Det handlade om Afrika, apelsin, astma och så vidare. Men där bokstaven B tog vid tröt kunskapen.

Historien är charmig och manar till eftertanke. Det är en berättelse om en annan tid. I vår samtid är nästan all information endast en knapptryckning bort.

Jag kommer ihåg när ett av våra barn sökte information på nätet för ett skolarbete och slet sitt hår och sade: Jag hittar inte det här, pappa. Jag går bet.

Då sade jag att hon faktiskt hade *Kunskapens bok* bakom ryggen. Hon tyckte att det var smart att man kunde göra det också.

Men många ser i dag bara möjligheten att söka via nätet och tänker inte ens på att det finns en bok. Pappersbokens ensamrätt på information har därmed försvunnit. Den snabba och lättillgängliga informationen främjar demokrati och öppenhet. Den är också socialt utjämnande.

Jag har på nära håll sett hur viktigt det är för våra ungdomar att tidigt få stimulans till läsning för att utveckla sitt språk. Vår äldsta dotter har i dag ett levande och uttrycksfullt språk som hon har god nytta av i sin profession. Jag är övertygad om att det var just för att hon som barn älskade att läsa böcker, och hon plöjde skönlitteratur i stor skala. Det var det som gav henne detta språk. Numera fortsätter hon att läsa böcker i stor skala, men då är det e-boken som gäller.

Jag vill understryka att jag tycker att det är mycket oroande att det uppväxande släktet, och framför allt en så stor andel unga pojkar, i dag inte lär sig att läsa ordentligt. Ett bristfälligt ordförråd och svårigheter att uttrycka sig är ett jämställdhetsproblem som riskerar att leda till utanförskap. De pojkar som tidigt halkar efter får inte den start i livet som de är värda och som de har rätt till.

Jag menar att alla i vårt land, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ges möjligheter till god läsfärdighet. Läsningen är grunden för att kunna tillgodogöra sig kunskap. Trenden med vikande resultat när det gäller läsfärdighet, särskilt bland unga pojkar, måste därför brytas.

Herr talman! Den nya informationssituationen är förpliktande. Vi får inte falla för frestelsen att luta oss tillbaka. Att tillgängliggöra information och böcker är även en samtida utmaning. Det var först i och med att riksdagen klubbade igenom alliansregeringens förslag till en ny skollag 2010 som det kom ett lagkrav på att varje elev ska ha tillgång till ett skolbibliotek.

Skolinspektionen har slagit larm om att lagen inte efterföljs överallt. Det är ett problem. Jag vet att våra utbildningspolitiker arbetar aktivt med detta, även om vi får ha viss respekt för att det kan ta tid att anpassa verksamheten efter den nya lagstiftningen.

Kristdemokraterna har valt att fokusera på barn och unga under denna mandatperiod. Att skolbiblioteksfrågan tar så pass stor plats i propositionen känns för oss både betydelsefullt och naturligt. Regeringen hänvi-

sar också genomgående till den nya skollagen, vilken det också hänvisas till i själva förslaget till lagtext.

Tillgänglighetsfrågorna har också en annan aspekt i vår tid. Den tekniska utvecklingen har förändrat vårt samhälle på många olika plan, så också läsningens villkor. Att it-nationen Sverige ska ligga i framkant när det gäller e-böcker känns på många sätt naturligt. I en tid av lättillgänglig underhållning i smarta telefoner, läsplattor och datorer är kanske inte alltid pappersboken något som dagens unga finner lockande. Att ta till sig e-boken som format kan vara lättare än den reguljära boken. Att locka till läsning och få dagens unga att uppskatta och förstå behovet av läsning är ett stort samtidsuppdrag. En offensiv på e-boksfronten kan i detta sammanhang spela en avgörande roll. Men e-bokens roll är naturligtvis mycket större än så. Att det i propositionen föreslås att e-boken ges samma status som vanliga böcker – pappersböcker – och därmed erbjuds för gratis utlåning gör lagstiftningen rustad för den utveckling som ligger framför oss.

Herr talman! Vi kan notera att oppositionen i denna fråga, som i så många andra, ställer krav på största möjliga detaljreglering. Vi kristdemokrater brukar tala om subsidiaritet. Det är ett ord som är lätt att snubbla på. Men det handlar om att makten ska ligga där den hör hemma.

När det gäller frågan om bibliotekspersonalens utbildning vet vi för det första att bibliotekarier inte är någon bristvara. För det andra kan man fråga sig om rimligheten i att vi sitter här i Stockholm och detaljreglerar personalsammansättning och öppettider på biblioteket i Sveg, Finnerödja och Ystad, för att nämna tre platser.

Det som regleras i lagen är vad biblioteken ska ägna sig åt och vilka mål som gäller. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska också främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning, forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Folkbiblioteken ska vidare vara anpassade till användarnas behov, och verksamheten ska vara av god kvalitet. Folkbiblioteken ska också främja barns och ungas läsning och informationskompetens. Att kunna nå dessa högt uppställda mål är knappast möjligt utan välutbildad personal.

Herr talman! Man kan fråga sig om representanterna för oppositionen inte tror på sina lokala politiker som faktiskt känner sin bygd bättre än andra och vet vilka behov som finns där. Inser man inte att dessa högt uppställda mål knappast kan nås om inte personalen är välutbildad? Misstror man sina egna kommunpolitiker så till den grad att man nu vill skriva in detta i lagen?

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.
(Applåder)

I anförandet instämde Magnus Sjödahl (KD).

Herr talman! Åhörare på läktaren, det är kul att ni är här i dag! Jag tackar också alliansvännerna för god argumentation om den nya bibliotekslagen som vi debatterar.

”Vad sker när vi läser? Ögat följer svarta bokstavstecken på det vita papperet från vänster till höger, åter och åter. Och varelser, natur eller tankar, som en annan tänkt, nyss eller för tusen år sedan, stiger fram i vår inbillning. Det är ett underverk större än att ett sädeskorn ur faraonernas gravar förmåtts att gro. Och det sker var stund.”

Det är inte jag som har skrivit detta, även om jag önskar att jag hade gjort det. Det är Olof Lagercrantz som har skrivit detta i boken *Om konsten att läsa och skriva*. Det är en vacker beskrivning av det som gör litteraturen så speciell, så kraftfull och så viktig. Litteraturen och biblioteken är öppna källor till all världens bildning, känslor och mänskliga erfarenheter. Litteraturen behöver inte kännas vid några gränser i tid och rum, och den finns där för oss alla, redo att stiga fram och ta plats i våra sinnen.

Det är roligt med citat. Flera har använt sig av citat här, och jag tänkte bidra med ett till – ett lite kortare den här gången. Det kommer från Cicero, författare, politiker, poet och vältalare i Rom på hundratalet före vår tideräkning. Han uttryckte det så här: ”Mina böcker har alltid tid för mig, de är aldrig upptagna.” Därför blir biblioteken med sina kilometerlånga, eller till och med milslånga, rader av öppna världar till omistliga samhällsinstitutioner som bidrar till såväl bildning och fantasi som människors själsliga eller intellektuella utveckling.

Mot den bakgrunden är jag som kulturminister mer än nöjd över att regeringen har tagit initiativ till att utveckla den bibliotekslag som stiftades 1996 och inte har förnyats sedan dess. Bibliotekslagen har varit i behov av uppdatering, bland annat för att möta den tekniska utveckling och samhällsutveckling som har skapat nya förutsättningar, men också möjligheter, för litteraturen och biblioteken.

Regeringen har för riksdagen presenterat ett förslag som också tar hänsyn till de många kloka synpunkter som har förts fram av remissinstanserna. Enligt förslaget får de svenska biblioteken en tydligare lagstiftning som också har daterats upp med hänsyn till hur de digitala medierna har utvecklats.

Ett betydelsefullt exempel – flera har nämnt det – är att vi föreslår att bestämmelsen om avgiftsfrihet vid folkbiblioteken också ska gälla för e-böcker, för en bok är en bok är en bok. Det betyder att den litteratur som tillhandahålls av biblioteken ska vara avgiftsfri för låntagaren oavsett om det handlar om ett fysiskt exemplar som är tryckt på papper eller om boken är elektronisk.

Den nya bibliotekslagen har också ett bredare fokus än den som nu gäller, för den nya lagen speglar tydligare den verksamhet som bedrivs inom *hela* det allmänna biblioteksväsendet. Ett exempel på det, herr talman, är förslaget till en ny portalparagraf som tar fasta på bibliotekens betydelse också för demokratin – för det demokratiska samhällets utveckling och bibliotekens roll i kunskapsförmedling och åsiktsbildning.

Bibliotekens stora betydelse för bildning och för att främja litteraturens ställning lyfts också fram tydligare i den nya lagen. Bland annat slås

fast att folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. I detta arbete har bibliotekarierna en given roll. Detta tycker jag är särskilt viktigt i en tid av sjunkande läsförmåga hos framför allt unga pojkar.

Vikten av litteratur- och läsfrämjande är något vi i regeringen också har lyft fram i propositionen *Läsa för livet*, som nyligen lämnades till riksdagen och kommer att debatteras senare i höst. Jag inte bara tror utan är övertygad om att bristande läsförmåga kan bli ett av våra stora demokratiska problem framöver. Det är nämligen genom orden och språket vi kan uttrycka våra tankar, åsikter, önskningar och drömmar. Den som inte har språket – som inte finner ord eller förstår ordens betydelse – tystnar eller riskerar att hamna utanför samhällsdiskussionen och den sociala gemenskapen.

Minskad läsförmåga kan på så vis i förlängningen leda till svårigheter socialt, demokratiskt och jämställdhetsmässigt för den enskilde, och därmed för samhället i stort. Den nya bibliotekslagen är ett steg på vägen för att prioritera läsfrämjande bland unga och vända utvecklingen.

Herr talman! Alla som bor i Sverige ska ha möjlighet att använda sina bibliotek. Den nya lagen skärper kraven på att möta personer med särskilda behov. Biblioteken ska därför särskilt prioritera personer med handikapp och dem med annat modersmål än svenska – i grundskolan har i dag 20 procent av eleverna ett annat modersmål än svenska. Biblioteken ska också prioritera de nationella minoriteterna. Biblioteken får därmed ett tydligare uppdrag att fortsätta det som blivit deras signum: att vara en öppen plats för alla oavsett förutsättningar.

Regeringen föreslår också att det införs en särskild kvalitetsbestämelse som gäller folkbiblioteken, med andra ord att folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Jag tycker att det är rimligt att kvalitet lyfts fram som ett mål och att utbudet är allsidigt. Vi föreslår även att det nu regleras i lag att en nationell myndighet ska ha ansvar för en nationell överblick och för att främja samverkan mellan biblioteken. En nationell part, i det här fallet Kungliga biblioteket, ska kunna följa vilket genomslag bestämmelserna har.

Den digitala utvecklingen har också gjort det angeläget med ett närmare samarbete mellan olika bibliotek och utvecklingen av gemensamma e-tjänster. Därför tycker jag att det är extra roligt att regeringen denna dag har fattat beslut om att ge 2 miljoner till Kungliga biblioteket för att inleda försök att göra e-böcker tillgängliga via den nationella katalogen Libris. I uppdraget ingår också att säkerställa att upphovsrättsligt fri e-litteratur finns tillgänglig på Libris för det allmänna biblioteksväsendet.

Även ansvarsfördelningen mellan olika bibliotekshuvudmän blir tydligare i den nya lagen, herr talman. Om ett kommunalt bibliotek, som nyligen nämndes, drivs på entreprenad ligger ändå ansvaret på kommunen att se till att entreprenören följer lagen. Det ska inte vara möjligt att friskriva sig från ansvar, och det tror jag heller inte att vi har sett något exempel på.

Sammantaget är den nya bibliotekslagen bättre anpassad till den moderna teknik- och samhällsutvecklingen. Den ställer upp högre ambitioner för allsidighet och kvalitet, och den prioriterar angelägna grupper som barn, unga, personer med handikapp och dem som har annat modersmål än svenska.

Jag ser avslutningsvis fram emot att fortsätta att diskutera hur vi kan lyfta och stärka litteraturens ställning och se till att alla i Sverige, oavsett förutsättningar, har tillgång till kraften, möjligheterna och *lusten* i det skrivna och tryckta ordet.
(Applåder)

Anf. 21 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag tyckte att det var ett väldigt fint anförande, speciellt inledningen med Olof Lagercrantz. Jag skulle dock ändå vilja börja med den svaga punkt i bibliotekslagen jag tidigare har lyft fram.

Det handlar om synen på att det finns personal på biblioteket, vilket jag tycker saknas i den här lagen. Vi ser att det i lagen finns väldigt mycket krav på vad folkbibliotek ska göra och vad de förväntas göra men att det inte finns något krav på personalen. Det är likadant på skolbibliotekssidan: Där värnar vi alla att barn och unga ska ha möjlighet att läsa, förstå sin omvärld och navigera i informationssamhället, och vi vet att bibliotekarier på skolbibliotek är duktiga på sådant. Ändå passar vi från kulturområdet på det här och säger att det i så fall ska ingå i skollagen – vi liksom skjuter över ansvaret dit.

Hur ser kulturministern på det? Jag tycker att det är alldeles för allvarligt för att bara tro att det ska fungera med bibliotekarier om vi inte talar om hur viktiga de är i den här lagen.

Anf. 22 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Miljöpartiet har höga ambitioner för läsning och bibliotek. Det har vi också.

Den nya bibliotekslagen innebär en klar förbättring jämfört med den förra, och jag får säkert möjlighet att utveckla detta i detalj. Inte desto mindre är det en ramlag. Den talar om vad biblioteken ska göra, inte hur.

Jag vet inte om Tina Ehn ute i kommuner där Miljöpartiet möjligen har ett inflytande har gjort en omfattande enkät om ifall man tycker att vi från riksdagens eller regeringens sida ska styra vilka som ska arbeta på bibliotek och vilka kompetenser de ska ha. Det tror jag knappast är ett önskemål.

Det har varit nedläggningar av filialer sedan 90-talet. Det är beklagligt, men det är också förklarligt, därför att många kommuner är i dag för små för att bemanna ett eget bibliotek. Det finns trots detta andra möjligheter att låna böcker. Men vi har inte sett att det har blivit färre bibliotekarier de senaste åren. Tvärtom har det blivit fler bibliotekarier, och det är något som jag är väldigt glad över.

Anf. 23 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är problematiskt. Det går inte att skylla på att kommuner är små och säga att de därför får hitta andra lösningar. Det blir ett problem i samhället när man inser att resurserna i kommunerna inte räcker till och drar ned på det som inte är absolut nödvändigt. Då tycker vi inte att det är absolut nödvändigt med bibliotekarier i skolbibliotek, men vi ska ändå ha en skolbibliotekslag som säger att det till exempel ska finnas skolbibliotek på skolor. Men de måste inte bemannas av bibliotekarier. Det kan vara ett rum med böcker.

Har man jätteambitionen att lyfta läsandet och kunskapen borde den här frågan vara en av de mest angelägna frågorna i politiken att lösa.

Jag är besviken på att man bara släpper den här frågan. I betänkandet säger man att folkbibliotek som bemannas av personal med adekvat kompetens därför får anses vara en förutsättning för att lagens krav ska upprätthållas. Sedan talar man om alla de saker som folkbibliotek och skolbibliotek gör och att man har ambitionen att skolbiblioteken ska vara väldigt bra och dynamiska. Men personal? Det tycker jag fortfarande är den absolut svagaste punkten i bibliotekslagen.

Anf. 24 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Tina Ehn kastar sig här oförväget mellan skolbibliotek och folkbibliotek. Vi kanske ska diskutera en fråga i taget eftersom det inte är riktigt samma sak.

När det gäller folkbiblioteken har bibliotekarierna självklart en viktig roll. Det var därför som jag också tydligt pekade på, med stor belåtenhet, att det har blivit fler bibliotekarier.

Det är inte så att kommunerna på något sätt nedvärderar eller inte prioriterar sina bibliotek. 40 procent av de kommunala kulturbudgetarna går till biblioteksväsendet. Räkna i pengar handlar det om strax under 4 miljarder kronor. Kommunerna prioriterar sina bibliotek. Men jag tror att om Tina Ehn var kommunalpolitiker i en liten utflyttningskommun någonstans ute i landet och skulle försöka prioritera mellan de olika önskemål som finns och med många som flyttar därifrån, då tror jag att också Tina Ehn kanske skulle se det som svårt att ha ytterligare en filial.

Alla kommuner ska ha huvudbibliotek. Vi ser också att dit människor flyttar, exempelvis förorter till de större städerna, där öppnas det nya filialer. Böckerna ska finnas där människor finns. Det är därför som jag tycker att det är positivt när man kan bygga ut med bokbussar, bokbåtar eller vad det vara må.

När det gäller skolbiblioteken, återigen: På den tiden när Miljöpartiet fanns med i någon form av regeringsunderlag fanns det inga krav på skolbibliotek. Tina Ehn kan stå här och prata hur mycket hon vill. Det är med alliansregeringen som detta har skrivits in i skollagen. Att alla skolor ännu inte har ett skolbibliotek visar på hur viktigt lagen är.

Lagen finns och kraven finns. Vi ser också hur skolorna vartefter gör sitt bästa för att försöka uppfylla målen.

(Applåder)

Anf. 25 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Jag tackar kulturministern för vackra citat. Jag brukar också citera, och jag tycker om att höra citat. Det tyder på en viss ödmjukhet att man kan tänka sig att andra har sagt saker bättre än man själv, och så lånar man dessa ord med vingar.

I kulturministerns anförande är det väldigt mycket som låter bra. När man då ska debattera måste man hitta det som inte sägs men som ändå finns.

Kulturministern uttrycker en stor kärlek till litteraturen – det går inte att ta miste på – och den kärleken delar jag med kulturministern. Just därför tycker jag att föremålet för kärleken, nämligen böckerna, litteratu-

ren och biblioteken, ska kunna vara tillgängliga och rika, helt enkelt någonting för alla i vårt land.

Tina Ehn tog upp frågan om skolbiblioteken, och jag instämmer i hennes kritik att det fungerar väldigt ojämnt. Ibland när man lyssnar på diskussionen här låter det så här: Vi måste låta var och en i sin kommun bestämma; de vet bäst på sin ort. Men vi vet att den ekonomi som förs i landet är helt avgörande för hur landsbygden över huvud taget kan upprätthålla biblioteken.

Jag skulle gärna vilja höra hur kulturministern ser på möjligheten att utjämna de olikheter som finns i stället för att bara konstatera att de finns och att det är landsbygdens befolknings flyttiver som gör att man inte kan ha välsorterade bibliotek.

Anf. 26 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Vi har ju, som Bengt Berg vet, kommunala utjämningsstöd till många kommuner. Det är tack vare dem som det också finns möjlighet att ha en rik kulturverksamhet i kommunerna.

Jag hoppas att Bengt Berg hörde när jag sade att nästan 4 miljarder satsats av kommunerna på bibliotek. Vi har en bibliotekslag, vi har också en skärpt bibliotekslag, som kräver att alla kommuner ska ha bibliotek.

Vi kan också glädja oss åt att läsandet har ökat bland vuxna. Men det har gått ned bland unga. Det är en fråga för skolan, och den kommer vi också att få chans att debattera senare.

För mig är det viktiga att inga människor, var de än bor, ska berövas möjligheten att gå till sitt bibliotek, när det nu finns allt färre fysiska bokhandlar, för de finns ju också där människor finns. Den här lagen garanterar den rätten. Den skärper också de krav som ställs på regeringen. Men jag vill inte ställa ytterligare krav på biblioteken och tala om hur de ska vara bemannade. Det avgör de bäst själva. Den kompetensen finns där – jag lovar.

Anf. 27 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Då ska jag växla över till två konkreta frågor.

Den ena handlar om biblioteksersättning för e-böcker. Där, om jag har läst det hela rätt, kommer inte regeringen med några stora och avgörande besked om hur detta ska lösas. Det är en alltmer brännande fråga.

Min andra fråga gäller förhandlingarna om biblioteksersättning, som är ett av de verkligt viktiga fundamenten för en bokskapares ekonomi och möjlighet att klara av sin vardag och alla betalningar som ska göras. I förslaget föreslås att regeringen ska vara förhandlingspart gentemot upphovsmanorganisationerna i stället för, som det nu är, riksdagen. Det har bland annat Sveriges Författarförbund svarat negativt på. Samtidigt står det i skrivelsen att det hela ska ske i dialog med företrädarna för upphovsmännen. Det är alltså de fackliga organisationerna, Sveriges Författarförbund, Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund.

Jag förstår inte hur det hela ska kunna äga rum i samförstånd när detta förslag läggs fram.

Vad är det för fel med ett fungerande system? Det enda som skulle ändras, enligt min mening, är att man ska höja ersättningen för bibliotekslån så att de som skapar böckerna och den framtida kulturen kan leva

lite bättre. Men annars förstår jag inte varför man ska ändra ett fungerande system.

Anf. 28 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! När det gäller e-böcker handlar det om hur biblioteken ska kunna få ersättning och kunna göra e-böcker tillgängliga. Här tycker Litteraturutredningen och även vi i propositionen att det är ett bra förslag att SKL fortsätter att förhandla. Det är inte helt enkelt att lösa, och det tror jag att Bengt Berg vet.

Vi har nyligen höjt biblioteksersättningen mer än vad som har gjorts på många år. Jag vet att Författarförbundet var rätt nöjt. Man vågade kanske inte uttrycka att man var mycket nöjd, vilket jag tror att man var.

Vi skulle önska längre förhandlingsperioder så att man inte årligen ska ha detta. Det är något som vi har diskussioner med Författarförbundet om, så den frågan återkommer vi säkert till. Den diskussion vi har nu löper på bra.

Anf. 29 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Låt mig inledningsvis säga att jag yrkar bifall till reservation nr 17 eftersom det blev lite otydligt i mitt anförande.

I många delar är den nya bibliotekslagen bra. Vi saknar dock några delar, vilket har kommit fram i både anföranden och repliker.

En del som jag tog upp i mitt anförande är bibliotekspersonalen. Du fick frågan när du lade fram bibliotekslagen, Lena Adelson Liljeröth, om varför ni inte lyfte fram något om vikten av utbildad personal på biblioteken. Du svarade att du tyckte att det var självklart att det skulle finnas.

Det är en brist att det är så otydligt från nationellt håll, från riksdagen, att det är viktigt med kompetens och utbildad personal. Vi är inte ensamma om att tycka det; det är flera som har lyft fram det.

Varför tycker ni inte att det är viktigt att lyfta fram i en lagstiftning att vi ska ha kompetent personal? I Finland finns det med i bibliotekslagen. Varför väljer ni bort en sådan viktig grupp i en bibliotekslag?

Anf. 30 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag tyckte att jag nyligen svarade på frågan. Det är en ramlag, inte en detaljlag. Den är dock betydligt skarpare än den tidigare lagen och ställer högre krav. Vi har också en nationell myndighet, KB, som för en dialog och som har möjlighet att upprätta nationella planer.

Trots att lagen har funnits sedan 1996 finns det fortfarande kommuner som inte upprättar biblioteksplaner. Det är det viktigaste steget. I dessa biblioteksplaner har man möjlighet att lokalt utforma hur man vill att biblioteken ska vara bemannade.

Detta bygger på en lag som alltså infördes 1996 och som fanns fram till 2006 då alliansregeringen fick möjlighet att föra politiken vidare.

Ni hade goda möjligheter att stärka lagen under dessa tio år om ni hade tyckt att det var viktigt. Det gjorde ni inte.

Ni kritiserar att det inte finns skolbibliotek på alla skolor. När ni hade makten hade ni möjlighet att införa det i lagen. Det gjorde ni inte. Det finns nu.

Ni hade kunnat införa de nationella biblioteksplanerna, som ni alla talar om, under er tid. Det gjorde ni inte.

Gunilla Carlsson! Detta är inte övertygande.

Vi lägger fram ett nytt förslag till en modern bibliotekslag med högre krav, men vi vill inte gå in och detaljstyra kommunerna.

(Applåder)

Anf. 31 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Herr talman! Det har gått några år sedan alliansregeringen tog över. Vad vi hade gjort under dessa år om vi hade suttit vid makten kan ha sett annorlunda ut. Man kommer med nya förslag allteftersom tiden går och när man ser hur utvecklingen ser ut.

Det är därför vi lägger fram våra reservationer. Vi tycker att den nya bibliotekslagen hade kunnat bli lite skarpare och med tydligare uppdrag.

När det gäller skolbiblioteken räcker det inte att ha en lag om skolbibliotek om den inte följs. Det finns en lagstiftning, men det finns ingen som trycker på att det ska vara skolbibliotek, att de ska hålla en viss kvalitet och att de ska vara bemannade.

Här har vi också en reservation, för vi tycker att det ska finnas en strategi för bemannade skolbibliotek. Vi tycker att Skolinspektionen ska följa upp om lagen följs.

Varför tycker du inte att det är viktigt, kulturministern? Är du nöjd med att vi har en lagstiftning om skolbibliotek som inte följs och att det dessutom är mycket varierande kvalitet på de skolbibliotek som finns och att det i vissa fall inte finns några över huvud taget?

Det känns lite lamt. Har ni inte lite högre ambitioner med skolbiblioteken än att bara ha en lag om det?

Anf. 32 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag tackar för lovorden som jag trots allt tycker att jag har fångat upp från oppositionen om den nya skärpta bibliotekslagen.

Det hade sett annorlunda ut om Socialdemokraterna hade suttit i regering, säger Gunilla Carlsson. Ja, det tror jag också. Det hade inte hänt mycket. Vi hade inte haft någon kulturutredning. Det är knappast säkert att vi hade utvecklat bibliotekslagen. Och vem vet om det hade blivit de höjningar av kulturbudgeten som vi har genomfört varje år sedan 2006?

När vi nu åter talar om skolbiblioteken får jag väl upprepa mig. Det är med alliansregeringen som skolbiblioteken har blivit obligatoriska, och det hände för två år sedan. Att det ännu inte finns skolbibliotek på varje skola är kanske inte så konstigt. Lagen och kraven finns dock, och jag önskar inget hellre än att varje skolbibliotek också var bemannat med utbildad personal. Det är viktigt om vi ska bryta den negativa lästrenden.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 7 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.57 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

5 § Frågestund

Anf. 33 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna till kammaren. Frågor besvaras i dag av näringsminister Annie Lööf, statsrådet Ulf Kristersson, statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd, statsrådet Erik Ullenhag och arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

En fråga ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Näringsminister Annie Lööf besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Arbetsmarknadspolitiken

Anf. 34 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsministern. Arbetsförmedlingens generaldirektör besökte oss i arbetsmarknadsutskottet i tisdags. Det var deprimerande att lyssna, kan jag berätta.

Den moderata regeringen har nu testat sin arbetsmarknadspolitik i sju år. Läget på svensk arbetsmarknad är mycket bekymmersamt. Arbetslösheten i Sverige ligger på 8 procent och har parkerat där.

Samtidigt – och det är det som är det paradoxala – finns det många lediga jobb. Svenskt Näringsliv rapporterar att var femte rekrytering misslyckas. Läget i dag är alltså följande: Ca 400 000 är arbetslösa. Var femte jobb blir inte tillsatt. Det är riktiga jobb i riktiga företag som inte blir gjorda och produktion som inte blir utförd. Det är svårt att beskriva regeringens misslyckande på ett tydligare vis.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Vad tänker arbetsmarknadsministern göra? Kommer det några nya förslag på ny politik i höst?

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Patrik Björck för frågan. Att jobben ska bli fler och komma fler till del är en prioriterad fråga för regeringen. Jag är glad för att vi får prata just om jobben och hur de kan växa till.

Vi har haft fem år, och vi är inne på det sjätte året, av en tuff tid för många på svensk arbetsmarknad till följd av en finans- och skuld kris. Trots detta är 200 000 fler sysselsatta i dag. Det beror på en politik som

har förts. Det är ingen slump, och det har inte skett per automatik. Det var en tydlig politik där vi både har gjort det lönsamt att jobba och enklare för företag att anställa. Vi har satsat på forskning, infrastruktur och innovation så att jobben har vuxit till.

Det är en politik som ligger fast. Därutöver fortsätter vi att sänka trösklar för just dem som Patrik Björck nämner – de som har det svårast att komma in. De har haft det tufft under de senaste åren.

Politiken ligger fast. Vi fortsätter att sänka trösklar. Vi fortsätter att stärka långtidsarbetslösa. Vi fortsätter att öka insatserna till exempel för att de som har varit arbetslösa i tio tolv år också ska ha en chans på svensk arbetsmarknad. Det ligger i budgeten, och det genomförs nästa år.

Anf. 36 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Svaret var tydligt: Det ligger fast. Det blir fortsatt samma politik och ingenting nytt. Det finns ingen ny politik, och tyvärr blir jag inte förvånad. I propositionslistan som kom i september fanns det inga förslag från Arbetsmarknadsdepartementet. Det fanns ingen ny politik. Där fanns, herr talman, två skrivelser som skulle behandlas.

Arbetsmarknadsministern kommer att få gott om tid att pynta inför julen, men de arbetslösa kommer att få vänta. Förstår då inte arbetsmarknadsministern att 400 000 arbetslösa kräver svar? Kommer det någon ny politik i höst, och inte bara fortsatt samma sak som inte har lyckats? Finns det inte några nya förslag någonstans som kan tända en strimma av hopp i höstmörkret?

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Det finns en tydlig skiljelinje i svensk politik mellan dem som ser hur jobben växer fram i en ekonomi och dem som gör allt för att lägga fram förslag där jobben blir färre.

Om man gör det dyrare att anställa och om man beskattar företag leder det inte till fler jobb. Om man höjer transfereringssystem i stället för att göra aktiva satsningar blir det inte fler jobb. Det är precis tvärtom. Det är just därför det är viktigt med en politik som gör att jobben blir fler.

För mig är det otroligt viktigt att vi nu synliggör dem som tidigare gömdes och glömdes i Socialdemokraternas Sverige – de som förtidspensionerades eller sjukskrevs eller de som läste sfi och inte räknades i arbetskraften. De får insatser på Arbetsförmedlingen för att de ska ta de jobb som växer fram i ekonomin. Det är viktigt, och det är en viktig skillnad mellan oppositionens fyra olika partier som vill olika saker och en enad allians som fortsätter att göra så att jobben blir fler och kommer fler till del.

Nedläggningshotade järnvägar

Anf. 38 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till infrastrukturministern. På uppdrag av regeringen håller Trafikverket nu på att lägga ned ett antal järnvägar i landet. Enligt uppgift är ett tjugotal järnvägssträckor hotade.

Nedläggningsshotade är bland andra Lysekilsbanan och Dal–Västra Värmlands järnväg mellan Mellerud och Billingsfors. Politikerna i Västra Götaland är upprörda. På Lysekilsbanan vill regionen återuppta persontrafiken på sommaren, och på DVVJ-banan går i dag både godståg och persontrafik.

Min fråga till ministern är: Varför vill regeringen lägga ned fungerande järnvägar i dagens Sverige?

Anf. 39 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tackar Stina Bergström för frågan. Allt fler vill på ett smidigt sätt kunna åka tåg eller transportera med tåg, vilket är otroligt viktigt om inte annat för både jobb och tillväxt.

Men när vi tittar på järnvägen och inser hur otroligt eftersatt hela underhållet har varit på alla de tusen mil som vi har av järnväg måste vi kanske förstå att vi bör prioritera. Det finns så kallade lågtrafikerade järnvägar där det i dag knappt går någon trafik alls eller ingen över huvud taget. Många av dessa är inte heller elektrifierade.

Är det rimligt att göra stora miljardsatsningar på att renovera dem i stället för att se till att exempelvis vår stambana fungerar utan sårbarhet och med mer kapacitet? Det är ett val som man naturligtvis kan göra. Jag försöker knyta ihop hela Sverige, använda den infrastruktur som vi har och dessutom satsa nya pengar på ny järnväg. Det tror jag är en bättre prioritering.

Anf. 40 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Självfallet måste man rätta mun efter matsäck. Om regeringen inte anslår pengar till upprustning och underhåll av järnvägarna går det inte att fortsätta att trafikera dem; så är det.

Men många av dessa banor är viktiga för näringslivet, för oss som bor på landsbygden och för turismen. Vi måste såklart satsa medel på att bygga bort flaskhalsarna i storstäderna och på de stora banorna inom järnvägsnätet. Men som miljöpartist tycker jag också att vi måste underhålla och rusta de mindre banorna.

Vi har medel till detta i särskilda potter i vår budget och i vår nationella plan. Men regeringen ger i stället Trafikverket i uppdrag att lägga ned banorna.

Jag vill återigen fråga: Varför är det inte viktigt att satsa på landsbygdens järnvägar?

Anf. 41 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! För att människor ska ha möjlighet att ta sig till jobb eller studier eller för att företag ska kunna transportera sina varor eller få människor att komma till sina företag krävs det bra infrastruktur och bra transportmöjligheter. Just detta fokus kan den här regeringen ge med tanke på att vi har höjt anslaget ännu mer både för att underhålla befintlig infrastruktur och för att bygga ut och bygga nytt. Det gäller inte minst järnväg och även våra vägar.

Det handlar om vilken prioritering man gör. Det är spännande att höra att Stina Bergström även har råd till detta när man först tänker lägga ned Förbifarten genom Stockholm, som är viktig även för Norrlandsregionens företag, och på så sätt tror att man ska finansiera både lågtrafikerade

spår och nya höghastighetsspår. Det blir en väldigt stor luftbubbla. Regeringen har presenterat riktiga pengar på riktig infrastruktur som kommer hela landet till del.

Prot. 2013/14:18
24 oktober

Frågestund

Satsningar på jobb till unga

Anf. 42 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Min fråga handlar om satsningar på jobb till unga. Det är en viktig fråga, och den går till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

Det är viktigt med fler och nya vägar till jobb. En aktuell satsning – apropå nya satsningar som regeringen kommer med – som ska underlätta för unga att komma i arbete är de så kallade YA-jobben, yrkesintroduktionsanställningarna. Hur går det med avtalen och arbetet med YA-jobben framöver?

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack för frågan! Yrkesintroduktionsanställningarna har funnits på svensk arbetsmarknad under en tid men i väldigt liten omfattning. Jag är mycket glad att regeringen tillsammans med parterna har kommit fram till att detta är någonting som vi kan göra gemensamt. Att unga kommer i arbete är inte en fråga som någon kan klara själv. Alla parter på arbetsmarknaden måste finnas med, och politiken har naturligtvis en otroligt viktig roll att spela.

Som det ser ut nu har det kommit avtal i flera olika branscher. Några exempel är att Industriarbetsgivarna har slutit avtal med GS-facket för skogs-, trä- och grafisk bransch, SKL och Kommunal har slutit avtal, Teknikarbetsgivarna och IF Metall har slutit avtal och Svensk Handel och Handelsanställdas förbund har slutit avtal. Jag kommer att följa den här utvecklingen och finnas med i den processen. Det är viktigt att det här blir jobb. Arbetsförmedlingen kommer att ha i uppdrag att hjälpa till i den processen.

Anf. 44 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Tack för svaret! Det är viktigt att de här jobben kommer fler till del. Ministern nämnde tidigare att Sverige står inför ett viktigt vägval där oppositionen föreslår höjda skatter och ökade kostnader för företag och jobb, särskilt när det gäller företag som har unga anställda. Å andra sidan har vi Alliansen som prioriterar växande företag och fler jobb.

Att fler unga kommer in i arbete är som sagt en viktig fråga. Jag vet att ministern prioriterar den. Vilka fler åtgärder arbetar Alliansen och arbetsmarknadsministern med för att fler unga ska kunna få del av jobben?

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Som jag nämnde tidigare är det många olika satsningar som behövs för att unga ska komma närmare arbetsmarknaden. Jag tror

att det behövs fler kopplingar mellan arbete och utbildning, vilket vi ser till att det blir med YA-jobben, och även mellan utbildning och jobb på lokal nivå.

I går var jag på ett företag, Linde Metallteknik, där branschen är mycket nära utbildningssystemet. Jag tror att det är mycket viktigt att vi följer detta och uppmuntrar det på olika sätt.

I nästa års budget sänker vi också arbetsgivaravgifterna ännu mer för de yngre. Vi tror att det är nödvändigt. Just de yngsta, och då pratar jag om ungdomar under 23 år, har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Där sänker vi kostnaden för att anställa ytterligare. Det är en ganska stor kontrast till att man vill höja kostnaden. Det gör skillnaden ännu större när det gäller att de här yngre ska ha möjlighet att bli anställda.

Kravet på handsfree vid bilkörning

Anf. 46 TONY WIKLANDER (SD):

Herr talman! Jag vill ställa några frågor till infrastrukturministern. Det handlar om efterlevnaden av riksdagens gamla och relativt nya beslut.

Jag ska inte fördjupa mig i tonnageskatten som är en gammal surdeg sedan sju åtta år. Det finns tillfälle att återkomma till den i annat sammanhang.

Däremot vill jag ta upp en fråga som har någorlunda aktualitet. Det handlar om kravet på förbud mot sms vid bilkörning och kravet på handsfree när man som förare ska telefonera. I varje nytt nummer av facktidningar, motortidningar, som utkommer efterfrågas precis samma sak. Man undrar oftast lite retligt vad det är Sverige vet som inte hela den övriga världen har fattat eftersom man har infört förbud mot just de här företeelserna.

Anf. 47 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag har naturligtvis full respekt för vad kammaren beslutar. Det är ju den lagstiftande församlingen.

När det gäller det som Tony Wiklander påbörjade angående tonnageskatten vet Tony Wiklander kanske också att vi har aviserat att det pågår en utredning under nya förutsättningar. Vi har också redovisat när den kommer.

Den handlar väldigt mycket om sjöfartens förutsättningar. Det gäller både sjöfart som transportpolitiskt instrument och hela näringen som kluster. Där har regeringen, för första gången någonsin i Sverige, lagt fram en handlingsplan. Det gjordes i början av året. Jag kan väl erkänna att när den först kom var det många som tveksamt bläddrade igenom den, men nu kan de häpet konstatera att allt det vi sade att vi skulle göra faktiskt har genomförts. Det hörs helt andra tongångar nu.

Anf. 48 TONY WIKLANDER (SD):

Herr talman! Jag fick ett svar på den fråga jag inte lade någon särskild vikt vid. Jag frågar då helt kort igen: När kommer kravet på handsfree, som en majoritet har ställt här i riksdagen, att genomföras?

Anf. 49 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tror vi alla är överens om att i lag förbjuda mobilanvändande på ett trafikfarligt sätt. Jag har varit tydlig med att om en lagstiftning ska genomföras bör den också vara relevant och noggrant genomförd. Ett sådant arbete är påbörjat, men det tar också mycket längre tid än att göra det som regeringen har valt för att gå lite före, nämligen att göra en skärpning i förordningen. I grunden handlar det om att man alltid ska iaktta varsamhet och anpassa sig när man kör bil. Det gäller hastighet och avstånd, som är två faktorer som ställer till det i trafiken.

Vi har dessutom nu skärpt till det. Om man använder mobilen eller annan kommunikationsutrustning på ett trafikfarligt sätt kan man numera få böter. Det har man inte fått tidigare, men från och med den 1 december kan man också få böter. Det är en snabbare skärpning än vad som annars skulle ha varit fallet.

Sjukskrivnas möjlighet att arbeta ideellt

Anf. 50 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Jag ska ställa en fråga till socialförsäkringsminister Ulf Kristersson. Det är en fråga som jag har ställt en gång tidigare, dock i skriftlig form den gången, för ett och ett halvt år sedan. Den gäller sjukskrivnas möjlighet eller snarare svårighet att engagera sig ideellt. Det gäller särskilt deltidssjukskrivna.

Efter reformen 2008 måste den som är deltidssjukskriven anmäla till Försäkringskassan om man vill vara med och jobba i en ideell organisation. Många vågar inte göra det av rädsla för att bli av med ersättningen. Det är också ett okänt antal som blir av med ersättningen. Jag har mött många sådana på nära håll, speciellt under välfärdsmanifestationen i Stockholm i september. Då var det många som vittnade om att de inte vågar göra detta.

Det svar jag fick förra gången var att det inte finns någon anledning att se över det. Jag hoppas att jag kan få ett annat svar i dag.

Anf. 51 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! I grund och botten handlar detta om vad man kan göra inom ramen för arbetsförmåga och vad man inte kan göra när man på grund av nedsatt arbetsförmåga uppbär sjukpenning. I de flesta fall är det naturligtvis en relativt enkel fråga som inte heller vållar särskilt många dispyter, men man kan ju tänka sig lägen när det är komplicerat att bedöma.

Det kan handla om att den ideella insatsen är av rätt omfattande slag. Den kan förvisso vara ideell, det vill säga inte mot betalning, men kan ändå likna verksamhet som också skulle kunna vara en arbetsinsats. Då har Försäkringskassan naturligtvis skäl att ställa frågan: Skulle man också kunna utföra motsvarande sysslor som arbete och därmed inte längre vara berättigad till sjukpenning?

Det är svåra avvägningar. Det är jag den första att medge. Jag har inte uppfattat det här som ett mycket brett eller stort problem, även om jag har respekt för att man i enstaka enskilda fall kan hamna i avvägningsproblem. Men finns det specifika områden där man kan ha anledning att försöka definiera exakt var gränsen går är jag inte främmande för det.

Anf. 52 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Tack för svaret! Det finns ingen specifik siffra på hur många det här är, men handikapporganisationernas samorganisation uppmärksammade det i en artikel häromdagen. Det var precis samma frågeställning som jag framförde för ett och ett halvt år sedan. Man märker att de får många propåer från folk som gärna skulle vilja vara med en mandatperiod till i styrelsen för en ideell förening som kanske har med deras eget funktionshinder att göra, men de vågar inte det eftersom de vet att de måste anmäla det till Försäkringskassan som kanske säger: Kan du göra det, kan du också ta ett jobb.

Vad det handlar om är att man fråntar de här människorna deras fri- och rättigheter att vara demokratiska varelser i vårt land. Jag tycker att det är tråkigt.

Jag märker en liten antydning till att statsrådet kanske vill titta över detta. I dag är det FN-dagen, och det är en mänsklig rättighet att kunna engagera sig ideellt även om man är deltidssjukskriven.

Anf. 53 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag är naturligtvis mån om att människor som är sjukskrivna också ska vara så aktiva som möjligt. Ingen har glädje, allra minst den som är sjukskriven, av att förpassas till passivitet. Däremot finns det en formell gräns för hur pass omfattande sysslor man kan utföra utan att det finns skäl att fråga sig om man också skulle kunna stå till arbetsmarknadens förfogande.

Vi kommer säkert alltid att ha enstaka fall som illustrerar precis den här gränsdragningen, men i grund och botten har jag svårt att se att det finns en motsättning mellan att vara sjukskriven och att sitta i en vanlig styrelse, som många människor gör på sin fritid, och utöva sina vanliga, demokratiska fri- och rättigheter. Det har jag heller inte uppfattat är något omfattande problem.

Bristande tillgänglighet som diskriminering

Anf. 54 STEFAN KÄLL (FP):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Erik Ullenhag.

I USA har man haft en diskrimineringslagstiftning, ADA, som står för Americans with Disabilities Act, i snart 25 år. I Sverige är en diskrimineringslag till skydd mot otillgänglighet för funktionshindrade på gång, enligt statsrådet. Vet statsrådet Erik Ullenhag hur långt arbetet har kommit i dag?

Anf. 55 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Tack, Stefan Käll, för frågan! Grunden är, precis som frågeställaren säger, att vi i Sverige traditionellt har haft en lagstiftning när det gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättningar som inte alltid har handlat om rättigheter på individnivå utan som snarare har ställt krav på bussbolag, kommuner eller staten om att omgivningen ska vara tillgänglig.

Den diskussion som har pågått ett antal år är: Ska jag som enskild ha rättighet att driva ett fall på grund av bristande tillgänglighet om jag till

exempel sitter i rullstol och inte kommer in på en restaurang beroende på att man inte har satt dit en ramp? I den situationen har jag i dag egentligen ingen möjlighet att driva det som ett enskilt ärende. Det är det man talar om som bristande tillgänglighet som diskriminering.

Från regeringens sida har vi i budgetpropositionen meddelat att vi avser att återkomma med ett lagförslag, vilket innebär att jag under riksdagsåret kommer att komma med ett lagförslag om bristande tillgänglighet som diskriminering. Det här är ett sätt att föra tillgänglighetsarbetet kraftigt framåt.

Anf. 56 STEFAN KÄLL (FP):

Herr talman! Om ni tittar på USA som har 25 års erfarenhet av den här lagstiftningen finner ni att individens rättighet finns med i den lagen. Jag hoppas att erfarenheterna av ADA kan bidra vid utformningen av lagstiftningen i Sverige.

Anf. 57 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Vi har flera länder att titta på. Sydafrika har en liknande lagstiftning. Norge införde en sådan för ett par år sedan.

Ibland handlar diskussionen om att detta är väldigt kostsamt. Då vill jag påminna om att vi har haft lagstiftning om ett tillgängligt samhälle i Sverige sedan 70-talet, och sedan har vi skärpt lagstiftningen ett antal gånger.

Trots att vi har lagstiftning om till exempel tillgänglig kollektivtrafik, alltså bussar och tåg, har man långt efter 70-talet, då den lagstiftningen kom, också skaffat bussar och tåg där funktionsnedsatta inte har möjlighet att fullt ut röra sig fritt. Det är det som en sådan här lagstiftning ska ta sikte på.

Den stora styrkan är att jag som individ kan söka rätt i en situation där jag stängs ute. För mig är det ingen avgörande skillnad om man stänger människor ute för att man tycker illa om personer med funktionsnedsättningar i största allmänhet eller för att man slarvar med tillgängligheten. Det är det här som är frågeställningen. Om det handlar om att man tycker illa om funktionsnedsatta i största allmänhet går det att få rätt med diskrimineringslagstiftningen. Det vi nu vill göra är att skärpa lagstiftningen och dra lärdom av andra länder för att få ökad fart på tillgänglighetsarbetet.

Konsekvensen av bristen på bostäder

Anf. 58 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Jag tänker ställa en fråga om bostadsmarknaden till näringsministern.

Regeringen har ju haft höga ambitioner när det gäller sysselsättningen. Nu har man prövat att kasta ut sjuka människor från sjukförsäkringen, att straffbeskatta pensionärer och att parkera arbetslösa människor i fas 3. Det har inte funkat. När man pratar med företagare är det inte heller det som de efterfrågar, utan de vill ha en fungerande arbetsmarknad och ett fungerande näringsliv.

Det finns lite olika siffror, men WSP räknade ut att bara i Stockholm riskerar vi att förlora en tillväxt på 660 miljarder kronor på 20 år som en effekt av en icke-fungerande bostadsmarknad, alltså bostadsbrist.

Min mycket enkla fråga till näringsministern är: Vad gör regeringen för att öka bostadsbyggandet och få en fungerande bostadsmarknad? Jag kan inte se att Sverige har råd att gå miste om den här möjligheten till jobb och tillväxt.

Anf. 59 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Tack, Veronica Palm, för frågan! Arbetsmarknaden och bostadsmarknaden kräver såväl insatser som rörlighet. Den här regeringen har presenterat ett batteri av olika utredningsförslag som ligger i pipeline för att skickas till riksdagen som lagförslag under året som kommer. Bostadsminister Stefan Attefall har arbetat hårt med att få fram förslag.

Den här regeringen har lagt fram förslag som Socialdemokraterna med Veronica Palm i spetsen har stoppat, bland annat vad gäller andrahandsuthyrning. En viktig del i företagsfrämjande och jobbfrämjande handlar om möjligheten till andrahandsuthyrning och möjligheten att sänka kostnader och minska regelkrånglet kring bostadsbyggande. När det gäller det finns det förslag från regeringens sida som har varit på utredning och nu är i fasan att remitteras och därefter komma som förslag hit till riksdagen.

Anf. 60 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Jag lyssnar på näringsministern, och det jag hör är en ganska nöjd näringsminister som säger: Det där jobbar vi på. Det rullar på och händer saker, och förresten har vi gjort en konkret sak också, för vi har sett till att unga människor som har det svårast att komma in på bostadsmarknaden får höjda hyror. Vi har alltså faktiskt gjort någonting när det gäller bostadsmarknaden.

Det är en ganska klen tröst. Det är en klen tröst för de unga som tvingas tacka nej till utbildningar för att det inte finns studentbostäder. Det är en klen tröst för de företag som inte får tag i rätt arbetskraft för att bostadsmarknaden inte fungerar, och det är en klen tröst för Sverige, för Sverige står sig sämre i internationell konkurrens när vi inte tar vara på alla möjligheter till jobb och tillväxt. Regeringens svar är: Det går rätt bra, det rullar på och vi låter marknaden lösa det där.

Till er som lyssnar på den här debatten vill jag säga att om det här är en klen tröst kan jag trösta er lite bättre med att det finns ett ganska tydligt politiskt alternativ i Sverige som faktiskt vill kicka i gång bostadsbyggandet för att ge Sverige bättre förutsättningar i framtiden.

(Applåder)

Anf. 61 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Ja, det anförandet var skrivet på Socialdemokraternas partihögkvarter.

Det är ingen nöjd regering ni ser, men det är en regering som har gjort mycket för att få fler i arbete och få fler bostadsbyggen. Men vi är inte nöjda. Det är därför vi vill sitta en tredje mandatperiod och fortsätta med de reformer som krävs för fler jobb och fler bostäder. Bland annat har vi samtal med både Hyresgästföreningen och Fastighetsägarna för att

få fart på bostadssituationen när det gäller såväl hyresrätter som villor. Ett konkret exempel är att vi villkorar infrastrukturutbyggnaden i Stockholm med fler bostäder i Stockholm och dess kranskommuner.

En annan del handlar om hur vi får i gång jobben. Där har vi gjort en rad saker. Bland annat sänker vi kostnaden för att anställa unga. Socialdemokraterna vill tredubbla kostnaden för att anställa unga människor. Hur det leder till fler jobb att tredubbla arbetsgivaravgiften för dem som är under 23 år för mig en gåta.

Den här regeringen gör ambitiösa saker, men vi lagstiftar inte innan vi har en ordentlig utredning. Det är det vi har satt i gång, och det är det vi kommer att dra i mål. Med det som bas kommer vi att få fler bostäder framöver i Sverige.

(Applåder)

Frågestund

Handlingsplan för arbetet för mänskliga rättigheter

Anf. 62 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Ullenhag. Den 9 mars 2006 inrättades Delegationen för mänskliga rättigheter som ett led i genomförandet av den dåvarande socialdemokratiska regeringens andra handlingsplan för mänskliga rättigheter i Sverige. Handlingsplanen behandlades i riksdagen, och den omfattade tiden 2006–2009.

Delegationen skulle lämna förslag på hur man skulle gå vidare och hur det fortsatta arbetet skulle utformas. De avslutade sitt uppdrag i oktober 2010. Ett år innan, i december 2009, tillsattes alldeles i slutet av planperioden en utvärdering av den gamla handlingsplanen.

En ny handlingsplan har statsrådet Ullenhag aviserat 2012. Det har inte kommit någon. I årets budget för 2014 står det att regeringen avser att komma med en skrivelse om en samlad strategi för fortsatt arbete för mänskliga rättigheter. Sverige har alltså varit utan handlingsplan sedan 2009.

När kommer den tredje handlingsplanen?

Anf. 63 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Tack för frågan, Helene Pettersson!

Om du hade läst hela budgeten hade du också sett att vi anslår pengar för att fördjupa arbetet med mänskliga rättigheter. Vi gör en satsning på 15 miljoner kronor per år. En ökad kunskap kring mänskliga rättigheter är nämligen central ifall vi ska ta denna utmaning på allvar.

Ibland kan man säga att Sverige är den bästa av världar. Här behöver vi inte jobba systematiskt med MR-arbete. Jo, det behöver vi visst. Även i en väl fungerande demokrati där vi sedan lång tid tillbaka har ett ganska bra skydd för mänskliga rättigheter har vi utmaningar där individens rätt kommer i kläm.

Om jag ska peka på några har vi romers rättigheter i Sverige. Där har vi vidtagit ett antal konkreta åtgärder under senare år. Kampen mot främlingsfientlighet och rasism och att allt fler ifrågasätter den grundläggande idén om alla människors lika värde är den största utmaningen vad gäller mänskliga rättigheter i Europa i dag.

Det handlar också om ett vardagsarbete och att socialtjänsten, kommunerna och de som jobbar som tjänstemän ska kunna det grundlägg-

gande MR-regelverket. Vi kommer att återkomma till riksdagen i den frågan senast under våren.

Anf. 64 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Jag håller verkligen med statsrådet om att detta inte är en fråga som vi kan lämna åt sidan. Vi har definitivt mycket att göra när det gäller det här.

Romastrategin som vi diskuterade på förmiddagen är en bra ingång. Det finns säkert oerhört mycket att göra.

Man har gjort olika punktinsatser, men jag och många med mig efterlyser en samlad strategi. Vi har behov av något mer. Den samlade strategin som den socialdemokratiska regeringen lämnade till riksdagen innehöll inte bara punktinsatser. Den gällde även på de övergripande områdena.

En mänsklig rättighetsstrategi innehåller rätt till arbete, rätt till bostad, rätt mot diskriminering och mot homofobi. Oerhört många områden omfattas av detta.

Man följer upp detta även på EU-nivå. Bland annat EU:s byrå för mänskliga rättigheter, FRA, har sin utvärdering. Hur följer vi upp den utvärderingen i Sverige?

Anf. 65 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Jag var med när FRA presenterade sin granskning av tillståndet för mänskliga rättigheter runt om i Europa. Det är ett rätt viktigt underlag. Vi kan också dra en del lärdomar av det i Sverige. Jag är ibland bekymrad över att intresset för det är lite för litet. Det var inte jättemånga som var där.

Vi tog ett initiativ från regeringen att försöka sprida kunskapen från FRA. Det är bra att den sprids även i denna kammare. Det finns mycket underlag i den för hur MR-situationen ser ut och vad vi kan göra framåt.

Jag delar frågeställarens inställning till att vi behöver ett systematiskt arbete. Det kommer vi, som jag sade, att återkomma till under våren.

Det beskrivs att vi inte har gjort så mycket. Vad har skett sedan vi tog över? Vi har en minoritetspolitik värd namnet för de fem nationella minoriteter som har fått sina mänskliga rättigheter kränkta mest under 1900-talet. Detta fanns inte tidigare.

Jag kommer under våren att återkomma med en hbt-strategi för att för första gången ta ett samlat grepp kring hbt- och transpersoners rättigheter. Vi måste se de människor som drabbas hårdast. Det är transpersoner. Det är romer. Det är människor som inte anses tillhöra majoritetssamhället. Det är dem som MR-perspektivet framför allt är till för skydda.

Jag kommer, som sagt, att återkomma under riksdagsåret.

(Applåder)

Beställaransvaret vid godstransporter på lastbil

Anf. 66 GÖRAN LINDELL (C):

Herr talman! Min fråga till infrastrukturministern handlar om hur man ska få godstransport på lastbil att fungera bättre genom att fokusera på beställaransvaret. Vi påminns varje dag om att detta är en fråga som

behöver hanteras. Regler bryts på många sätt, och det får en osund konkurrens som följd.

Bättre övervakning kan säkert ha inverkan, men jag vill fokusera på beställarens ansvar. Den som beställer en transport vet normalt ungefär vad en transport borde kosta. Ändå dumpas priser ned till vad som i praktiken innebär att man många gånger inte kan köra transporten enligt de lagar och regler som gäller.

Skulle ett ökat ansvar kunna ställas på den som beställer transporten? Skulle det till och med vara möjligt att genom fair trade eller liknande system kunna ställa krav och införliva transporten i garantin för att en vara är producerad på ett sjyst sätt? Det skulle vara intressant att höra ministerns syn på frågan.

Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Tack för frågan!

Jag har ganska ofta diskussioner med Sveriges åkeriföretag eftersom jag ser detta som ett gemensamt ansvar. Det gäller verkligen hela kedjan, både att den som kör håller sig till de lagar som gäller men också att den som beställer är en god beställare.

Beställaransvaret skärptes i december 2011, och man kan nu också få påföljder om man inte är en god beställare. Den knepiga frågan är snarare hur man vet att man är en god beställare.

I det uppdrag vi gav till Transportstyrelsen och Rikspolisstyrelsen där de har tittat på just regelefterlevnaden för yrkestrafik tas bland annat denna problematik upp. Det pågår just nu ett arbete för att se om det går att på ett tydligt sätt, via till exempel webb, visa vem man kan använda sig av. När man letar efter bra information med målet att vara en god beställare ska man kunna finna det.

Det är lika viktigt att sprida kunskap om det ansvar man har som beställare.

Anf. 68 GÖRAN LINDELL (C):

Herr talman! Tack så mycket för svaret!

Jag tycker att det är viktigt att fokus på frågan flyttas från att bara kräva hårdare krav och fler poliser. Lösningen ligger sällan där. Vi måste på ett mer grundläggande sätt hitta lösningar som får alla, eller åtminstone fler, att göra rätt. Det känns bra att vi jobbar på frågan.

Jag hoppas också att vi kan utveckla system som gäller hela kedjan, från varans produktion till den plats där den ska säljas. Det skulle vara bra om fokus läggs även på transportens roll som en viktig del av varans samlade produktion.

Anf. 69 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! För ungefär en och en halv vecka sedan hade jag tillfälle, när jag ändå skulle inviga en ny del på riksväg 27 nere vid Gislaved, att också hälsa på Västbo Transport. Det är ett av de större åkeriföretagen. De kör förvisso mycket inhemsk trafik, men de jobbar nära ett stort företag vars namn man brukar känna igen på lastbilarna.

De sitter nära i beställarorganisationen. När de får en order om att hämta en transport i till exempel Malmö hamn eller i Göteborgs hamn för de ett resonemang med beställaren om att det är omöjligt att hinna till-

baka på en speciell tid, inte minst för att man exempelvis nu håller på och bygger om ytterligare för att förbättra trafiksäkerheten längs E20. Man måste redan i beställningsdelen planera för att inte lägga ett orimligt ansvar på chauffören.

Det är verkligen flera parter som måste vara delaktiga i detta. Jag är oerhört glad över att även Sveriges åkeriföretag på allvar resonerar kring hur man ska jobba med information om beställaransvaret.

Skatteutjämningsystemet

Anf. 70 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Annie Lööf.

Det skatteutjämningsystem som vi har haft under en längre tid har fungerat mycket väl för att möjliggöra en någorlunda likvärdig service runt om i vårt land. Det vårdades av Socialdemokraterna och även av Centerpartiet tidigare.

För två år sedan kom en enig kommitté med ett förslag på en mindre förändring i detta för att justera felaktigheter. Tyvärr har regeringen fördröjt detta och har inte tagit till sig det. I år kommer man dock med ett förslag där man tillför systemet 1 miljard kronor. Dessa 1 000 miljoner tillför man de tio rikaste kommunerna i Sverige. Vad är motivet?

Anf. 71 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Det kommunala skatteutjämningsystemet har tjänat många kommuner väl. Framför allt är det en grundförutsättning för att ha en fungerande förskola, en fungerande äldreomsorg, en grundläggande välfärdsservice. Jag liksom övriga ledamöter känner många kommunalråd som varje dag försöker få plus och minus att gå ihop, framför allt i kommuner som hotas av avfolkning och inte minst i glesbygd. Därför välkomnar många av dessa kommunalråd – de jag talat med – att kostnadsutjämningsförslaget från den utredning som presenterades för något år sedan genomförs från årsskiftet.

Alliansregeringen har lagt fram förslaget om att genomföra kostnadsutjämningsen, vilket gör att de kommuner som behöver pengarna allra mest får del av dem för att kunna bibehålla en god barnomsorg, skola och äldreomsorg i Sverige. Det är jag väldigt glad över.

Anf. 72 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! 1 000 miljoner mer tillförs i systemet de tio rikaste kommunerna i landet. Landsbygden blev utan. Det sker en urholkning av landsbygdsprogrammet. Mindre anslag ges till vägunderhåll, till tjälsäkring och bärighet som är så viktigt för landsbygden, till telefoni och mobiltelefoni som inte fungerar. Men 1 000 miljoner till ges till de tio rikaste kommunerna i landet. Är inte landsbygden värd lite mer?

Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Sven-Erik Bucht lekte uppräknings. Jag tänkte leka uppräknings jag också.

Socialdemokraterna satsar 370 miljoner på landsbygdsprogrammet. Man säger att man vill halvera CAP, det vill säga jordbruksstödet, gårds-

stödet. Det innebär 3 miljarder; i Sven-Erik Buchts version är det 3 000 miljoner. Man ger alltså 370 miljoner, men man vill ta – detta enligt Magdalena Andersson – 3 000 miljoner från de svenska bönderna. Det är en oärlig bluffpolitik från Socialdemokraternas sida.

Den nuvarande regeringen har nästan fördubblat stödet till enskilda vägar. Förra året gjorde vi ytterligare satsningar på över 1 miljard för bredband i glesbygden. Vi har sett till att vi har en landsbygdssäkring av regeringens beslut. Utöver det genomför vi nu kostnadsutjämningsförslaget från en enig utredning. Det träder i kraft från årsskiftet.

Mycket återstår för att få lika villkor i alla delar av landet. Inte minst handlar det om jobben och småföretagen. Då är det vi som sänker kostnaderna och ni, Sven-Erik Bucht, som fördubblar kostnaderna för att driva företag på landsbygden.

(Applåder)

Försäkringskyddet vid anställning med lönebidrag

Anf. 74 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsministern.

Jag läser ur Arbetsförmedlingens faktablad *Anställning med lönebidrag*: ”Om du har nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning kan arbetsgivaren få lönebidrag när du anställs. Ersättningen ska kompensera för anpassningar av arbetet och arbetsplatsen. Syftet med ersättningen är att öka dina möjligheter att få en anställning där din kompetens och dina färdigheter tas tillvara.” Det är alltså skattepengar som går till företag.

För snart två år sedan initierade jag en genomlysning av läget för dem som är anställda med lönebidrag. Riksdagens utredningstjänst, som skulle göra genomlysningen, efterfrågade uppgifter från Arbetsförmedlingen om vilka företag som hade lönebidragsanställda. Arbetsförmedlingen vägrade att ge oss de uppgifterna. Vi krävde det en gång till och då lämnade de dem till oss. Förä har tittat på siffrorna och kommit fram till att 10 procent av dem som i dag har lönebidrag inte har erforderliga försäkringar.

Vad avser arbetsmarknadsministern att göra för att se till att Arbetsförmedlingen skyndsamt utreder vilka de 6 400 företagen är som inte har betalat premierna?

Anf. 75 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, Mehmet Kaplan, för frågan! Först och främst är det en oerhört viktig fråga. Vi var tidigare inne på att stora grupper nu upplever att de inte får plats på svensk arbetsmarknad. Jag ser flera utmaningar i detta. En utmaning är att vi har ganska stora resurser till lönebidrag, men alla används inte överallt i Sverige. Det är en av huvudutmaningarna, tycker jag. Där måste vi se till att Arbetsförmedlingen jobbar närmare arbetsgivare genom att verkligen uppmuntra och informera om det stöd som finns så att alla människor får en plats på svensk arbetsmarknad. Det tror jag är grundläggande och oerhört viktigt.

I det här läget kommer jag inte att ge något löfte till Mehmet Kaplan, men jag ser det som min absoluta prioritering när det gäller frågor som

har med lönebidragsstöd att göra att det ska komma fler till del. Vi har resurser till det, och då är det viktigt att de också används. Det är viktigt att man aktivt vid Arbetsförmedlingen runt om i Sverige jobbar med att ha kontakter med arbetsgivare så att arbetsgivare vågar öppna dörren även för personer med funktionsnedsättning.

Anf. 76 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Det gläder mig att arbetsmarknadsministern tar frågan på största allvar. Det är Arbetsförmedlingen som fattat alla dessa lönebidragsbeslut och löpande fortsätter att betala ut bidrag, skattepengar och också premiestöd. Det gäller alltså inte bara stöd för en arbetstagarare utan också premiestöd för att försäkringar betalas in.

Arbetsförmedlingen fortsätter att betala. Det fick vi besked om i tisdags när Arbetsförmedlingens ledning var hos oss i arbetsmarknadsutskottet. På den direkta frågan vad de gjort under dessa ett och ett halvt år svarade de att de inte fått några siffror, vare sig från riksdagens utredningstjänst eller från Fora. Arbetsförmedlingen betalar alltså ut skattemedel till företag som fortsätter att låta bli att betala premier för arbetskadeförsäkringar och livförsäkringar.

Människor har bokstavligen talat dött, och sedan har efterlevande fått veta att den avlidne inte haft något försäkringsskydd. Det har skett arbetsskador; människor har blivit av med armar och ben. Arbetsmarknadsministern har ett ansvar. Jag vill veta vad hon tänker göra åt detta.

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack för frågan, Mehmet Kaplan! Arbetsmiljöfrågan i vidare mening är oerhört viktig. De senaste veckorna har det hänt förfärliga olyckor, som jag vet att rättsvårdande instanser nu tittar på.

Frågan om lönebidrag är viktig. Jag har varit på den här posten i drygt fem veckor. Jag kommer att ha nära kontakt med Arbetsförmedlingen även när det gäller lönebidragsfrågan. Den är bred. Det handlar både om hur fler ska få det stöd som de faktiskt har rätt till och naturligtvis hur de ska utfärdas. Det handlar också om försäkringar. Jag kommer därför att samtala med Arbetsförmedlingen om detta.

Vi har aviserat en översyn av Arbetsförmedlingen. Den tror jag är viktig också när det gäller det här arbetssättet, hur man helt enkelt ska nå fler arbetsgivare med olika typer av stöd som vi har i samhället så att de kommer alla till del.

Utbyggnad av väg E20

Anf. 78 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd.

Mellan Shannon Airport på Irland och Sankt Petersburg i Ryssland – över Storbritannien, Danmark, Sverige och Estland – går Europaväg 20. Det handlar om nästan 2 000 kilometer väg. 770 kilometer av sträckan går genom Sverige. Vi ansvarar för den biten av Europavägen.

Betydelsen av vägen för att svensk logistik ska fungera kan inte över-skattas. Den svenska industrin är helt beroende av E20. Med tanke på

dess nyckelfunktion är det märkligt att inte fler ansträngningar görs för att bygga ut vägen. Handelskammaren Mälardalen liksom Västsvenska Industri- och Handelskammaren prioriterar E20 som det viktigaste vägstråket för utbyggnad till fyrfältsväg.

Vi möts regelbundet av olycksrapporter kopplade till trängseln på vägen. Senast i söndags var det en omfattande trafikolycka på E20 mellan Laxå och Finnerödja. För mig är det uppenbart att det borde prioriteras. Min fråga är: Vilka initiativ kan infrastrukturministern ta för att snabba på igångsättandet av det viktiga projektet?

Anf. 79 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Som riksdagen väl känner till presenterade jag en infrastrukturproposition förra hösten, vilken riksdagen antog i december. Där angavs ramar om ett anslag på 522 miljarder. Det gäller både väg och järnväg. Framför allt handlar det om att se godsstråken genom Sverige och in och ut ur Sverige. Självklart är väg ett viktigt godsstråk. Inte minst gäller det E20, som Lars-Axel Nordell tar upp.

Fem nya objekt finns redan utpekade, särskilt i Skaraborg. Det har också kopplingar till Västra Götaland, för där saknas fortfarande, utifrån både framkomlighets- och trafiksäkerhetsperspektiv, viktiga justeringar. Jag har ett nära samarbete med kommunerna i Skaraborg och i Västra Götaland för att se hur man skulle kunna åtgärda hela sträckan. Både regionen och alla kommuner känner sig beredda att medfinansiera åtgärderna för att på så sätt möjligtvis kunna göra mer i ett tidigare skede.

Anf. 80 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Jag vill tacka för det beskedet. Trafikverket har sagt att anledningen till att det hela försenas är de många flaskhalsar som finns. Dessutom är trafiksäkerheten sämre på grund av att det inte är en fyrfältsväg. Jag är därför glad över det besked vi fått i dag om att arbete pågår för att prioritera frågan så att vi ska kunna tidigarelägga arbetet så mycket som möjligt. Den ambitionen tror jag att vi alla har.

Anf. 81 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! När man ska bygga ut, bygga om eller bygga nytt, inte minst på vägsidan, gäller det att verkligen använda pengarna på bästa sätt för att få ut så mycket infrastruktur som möjligt. Det handlar både om hur man upphandlar och om hur man genomför själva arbetet.

Ur trafiksäkerhetsperspektiv kan ibland mittseparering med två plus ett göra en oerhört stor skillnad. Men här har det funnits ett tryck, inte minst från regionen, på att man ska göra två plus två. Det är därför det har kommit en önskan om att få medfinansiera upp till ca 1 miljard. Det pågår just nu ett arbete där Trafikverket är nära inkopplat tillsammans med företrädare för regionen och kommunerna.

Till våren nästa år är det meningen att regeringen ska fastställa den nya nationella planen för vad vi ska använda de 522 miljarderna till. Det är en ambitionshöjning med över 20 procent.

Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ställer min fråga till socialförsäkringsminister Ulf Kristersson.

Över 30 000 arbetslösa personer har förts över till fas 3. Över 70 000 människor har utförsäkrats. Regeringens arbetsmarknadspolitik och sjukförsäkringspolitik hänger på något sätt ihop. Det vi nu ser är att både antalet sjukskrivna och andelen långtidssjukskrivna ökar. När socialförsäkringsministern tillfrågats om detta har han sagt att han inte tycker att jämförelsen med 2010 är relevant, eftersom regeringens försäkringsförändring då precis hade fått fullt genomslag. Vilket år tycker då socialförsäkringsministern att vi ska jämföra talen med? Och varför är han inte bekymrad över att sjukskrivningarna ökar?

Anf. 83 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! För det första tycker jag att vi ska vara rättvisa. Jag är klart bekymrad över att sjukskrivningarna, framför allt de korta sjukfallen, ökar, och jag var nog den som tydligast tog upp den problematiken när vi började se detta. Den som försöker hävda motsatsen talar helt enkelt inte sanning.

I dag ser vi några viktiga saker. Det första vi ser är att antalet korta sjukfall ökar. Visserligen sker det från nivåer som är dramatiskt mycket lägre än när det var som värst. Å andra sidan ökar det ganska snabbt i vissa grupper, vilket man ska vara mycket observant på av flera skäl. Många kortvariga sjukfrånvarofall kan mycket väl leda till långvarig sjukfrånvaro. Det var det vi inte var observanta på sist. Det innebär också ett stort produktionsbortfall i Sverige helt i onödan. Vi skulle kunna använda de resurserna på mycket bättre sätt.

Den långa sjukfrånvaron ökar inte alls på det sättet. Vi har väsentligt färre långa sjukfrånvarofall i dag än vi hade före reformen. Det är bra, men inget skäl att slå sig till ro.

Anf. 84 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att Ulf Kristersson undviker frågan. Jag tycker inte att han drar några slutsatser av att de långa sjukskrivningstalen ökar. Man måste se detta i en kontext. Vi ser att människor utförsäkras, hamnar på arbetsmarknadssidan och hamnar i fas 3. De som utförsäkras blir fattigare. Men vi ser egentligen inga åtgärder som skulle hjälpa dem att komma tillbaka till arbete. Rehabiliteringsinsatserna är begränsade. Människor som får stroke blir utförsäkrade, får inte fortsätta jobba och blir sparkade. Vi vet också att det uppstår problem i dag därför att Arbetsmiljöverket inte har pengar att förhindra att människor blir utslagna på arbetsmarknaden.

När vi då ser att både de korta och de långa sjukskrivningarna ökar borde regeringen göra någonting annat än att prata om den socialdemokratiska regeringen 2006. Man borde se att det finns någonting man måste åstadkomma. Vad tänker regeringen göra?

Anf. 85 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag tycker att det är genuint kul att Socialdemokraterna för en gångs skull verkar vara bekymrade över att det blir fler sjukfall. Jag har i tre års tid i den här kammaren slagits mot socialdemokrater som velat ha fler människor i sjukskrivning och förtidspension. Varje sänkning var ett bekymmer. Välkomna till verkligheten!

Det är viktigt att ha koll på den korta sjukfrånvaron, för den kan fara i väg. Därför är det bra att Sverige i dag fokuserar på detta. Titta på de långa sjukfallen! Läger vi ihop de sjukfall som är över ett år med alla dem som tidigare hade den feqa varianten tidsbegränsad förtidspension, som inte ens då fick riktig förtidspension, då är det 100 000 färre i dag än vid sjukförsäkringsreformens genomförande. Det är en viktig skillnad i utanförskap.

Däremot är ingenting felfritt. Vi är själva observanta i dag på ökad psykisk ohälsa, kvinnors ohälsa och de yngstas ohälsa, som i dag verkar driva upp de korta sjukfallen. Detta ska man vara mycket observant på.

De regionala flygplatserna

Anf. 86 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Min fråga går till infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.

Sverige är ett land med stora avstånd. Fungerande flygförbindelser är viktigt i hela landet. På många ställen är det helt avgörande för möjligheterna att fortsätta utvecklas. Inte minst handlar det om mina hemtrakter i norra Sverige. Våra regionala flygplatser binder effektivt ihop alla delar av Sverige, men de binder också ihop hela Sverige med omvärlden.

De flesta av dessa flygplatser kan inte överleva på helt kommersiella grunder. EU-kommissionen kommer nu att lägga fram ett förslag om att minska möjligheterna för medlemsstaterna att med skattepengar finansiera de här flygplatserna ute i regionerna.

Hur tänker infrastrukturministern säkerställa att vi kan bibehålla den svenska flygplatsinfrastrukturen vi har i dag?

Anf. 87 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tackar Edward Riedl för frågan. Flyget glöms tyvärr bort som en viktig förutsättning för att landet ska kunna hålla ihop. Det handlar om tid och om att kunna ta sig fram effektivt. Det måste finnas en insikt i och en förståelse för att vi har ett avlångt land som är tätt bebyggt på vissa ställen och glest bebyggt på andra. Det handlar om tillgänglighet. Just därför har vi alla dessa flygplatser, som staten ger ett offentligt stöd till.

När det gäller den diskussion som har förts inte minst från EU-kommissionens sida om att man inte ska få ge statligt stöd har jag tillsammans med min kollega Anna-Karin Hatt, som har hand om den regionala tillväxten, skrivit ett brev till kommissionen och betonat att dessa flygplatser är en förutsättning för tillgänglighet med tanke på hur det faktiskt ser ut i Sverige och att vi därför avser att fortsätta att ge det här stödet. Det handlar i dag om drygt 100 miljoner kronor, en liten men viktig del för flygplatsernas överlevnad.

Anf. 88 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag tackar infrastrukturministern. Det känns väldigt betydande att hon jobbar med frågan. Jag önskar henne ett stort lycka till.

Jag vill återigen påtala vikten av att vi i Sverige har en annan situation än man har på många andra håll i Europa. Vi har en helt annan struktur på vårt land, med långa avstånd som vi behöver förminska med flygets hjälp.

Stort lycka till i arbetet och tack för svaret!

Anf. 89 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tror inte att jag har så mycket att kommentera utan nöjer mig med att säga tack.

Åtgärder mot svartarbete i byggbranschen

Anf. 90 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Min fråga går till näringsminister Annie Lööf.

Enligt Skatteverket kostar svartarbetet ungefär 60 miljarder kronor i uteblivna intäkter. 10 miljarder av dem härrör från byggbranschen. I januari 2013 uppdrog riksdagen till regeringen att under 2013 få till stånd en lagstiftning kring personalliggare i byggbranschen och att se till att månadsredovisningar av anställdas inkomster och skatter införs före den 1 januari 2014. Av detta har vi inte sett något. Vi har också sett uttalanden från näringsministern om att det inte kommer att ske.

Jag skulle vilja inbjuda näringsministern till ett seminarium om de här frågorna som vi ordnar den 6 november tillsammans med byggbranschen. Näringsliv, arbetstagarorganisationer och Skatteverket är med. Jag undrar också när regeringen avser att återkomma till riksdagen med de här frågorna, vilket riksdagen har begärt.

Anf. 91 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag vill tacka Teres Lindberg för att hon redogjorde för Socialdemokraternas syn på svensk småföretagarpolitik. Jag hoppas att landets alla småföretagare nu hörde att Socialdemokraterna vill öka regelbördan kraftigt för dem. I stället för att lämna in månadsuppgifter på individnivå i inkomstslaget tjänst en gång om året ska de nu göra det tolv gånger om året, enligt Socialdemokraterna. Regeringen har analyserat detta och sagt att det inte är lämpligt att införa detta för landets småföretagare. Däremot ser vi svartjobb och svartarbete som något mycket allvarligt och stöttar därför byggbranschen och byggindustrin i det arbete de själva gör för att komma åt svartjobb och oacceptabelt svartarbete.

Det pågår ett väldigt fint arbete inom byggindustrin som jag med glädje stöttar och arbetar med att främja. Det är viktigt att komma åt detta. Oseriösa aktörer ska inte verka på svensk arbetsmarknad. Det ska vara vita pengar, och regler ska följas. Däremot är månadsuppgiftslämning någonting som regeringen inte avser att genomföra.

Anf. 92 TREDJE VICE TALMANNEN:
Jag ber att få tacka näringsminister Annie Lööf och statsråden Ulf Kristersson, Catharina Elmsäter-Svärd och Erik Ullenhag samt arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson för dagens frågestund.

Prot. 2013/14:18
24 oktober

Frågestund

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.00 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

6 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 23 oktober

FiU15 Fråga om återtagande av förslag om höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt

1. utskottet
2. res. (M, FP, C, KD)

Votering:

153 för utskottet

154 för res.

42 frånvarande

Kammaren biföll res.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 23 MP, 19 SD, 17 V

För res.: 98 M, 19 FP, 19 C, 18 KD

Frånvarande: 18 S, 9 M, 2 MP, 5 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

JuU13 Subsidiaritetprövning av förslag om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten

Kammaren biföll utskottets förslag.

7 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KrU2 Ny bibliotekslag

Punkt 6 (Bibliotekspersonal)

1. utskottet

2. res. 5 (S, MP, V)

Votering:

181 för utskottet

123 för res. 5

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2013/14:18
24 oktober

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 8 S, 97 M, 1 MP, 19 FP, 19 C, 19 SD, 18 KD

För res. 5: 85 S, 21 MP, 17 V

Frånvarande: 19 S, 10 M, 3 MP, 5 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Agneta Gille (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Lena Hallengren och Krister Örnfjäder (båda S) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 15 (Nationell biblioteksstrategi)

1. utskottet

2. res. 17 (S, MP, V)

Votering:

173 för utskottet

134 för res. 17

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 19 FP, 19 C, 19 SD, 18 KD

För res. 17: 94 S, 23 MP, 17 V

Frånvarande: 18 S, 9 M, 2 MP, 5 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

8 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2013/14:28 Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt

9 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 24 oktober

2013/14:59 Funktionshinder på arbetsmarknaden

av *Kerstin Nilsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:60 Situationen för flyktingar från Syrien

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:61 Kvalitet framför kvantitet för arbetslösa

av *Hillevi Larsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:62 Ungdomsarbetslösheten

av *Patrik Björck* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:63 Hot och våld – i statens tjänst

av *Raimo Pärssinen* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:64 Statsbidrag till assistanshundar

av *Börje Vestlund* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:65 Matchningsproblematiken på arbetsmarknaden

av *Johan Andersson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:66 Säkerhets- och arbetsmiljöarbete för utstationerad arbetskraft på svensk arbetsmarknad

av *Maria Stenberg* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:67 Aktivitetsrapporter till Arbetsförmedlingen

av *Ylva Johansson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:68 Utbildning i fas 3

av *Ylva Johansson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 november.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 oktober

2013/14:73 Tillträde till offentliga miljöer för assistanshundar

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:74 Radioaktiv metall i konsumentprodukter

av *Kent Persson* (V)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2013/14:75 Överföring av syriska flyktingar till Italien

av *Hillevi Larsson* (S)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:76 Insatserna för att stärka kvinnor i konfliktområden och i fredsprocesser

av *Bodil Ceballos* (MP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:77 Öppenhet om farliga kemikalier
av *Helena Leander* (MP)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 november.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade inkommit:

den 24 oktober

2013/14:44 Ändringar i djurskyddslagen
av *Jens Holm* (V)
till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)
2013/14:52 Villkor för bredbandsutbyggnad
av förste vice talman *Susanne Eberstein* (S)
till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 november.

12 § Kammaren åtskildes kl. 16.03.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.57,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.00 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Ärenden för hänvisning till utskott	2
4 § Ny bibliotekslag.....	3
Kulturutskottets betänkande 2013/14:KrU2	3
Anf. 1 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S)	3
Anf. 2 TINA EHN (MP).....	5
Anf. 3 BENGT BERG (V)	8
Anf. 4 CECILIA MAGNUSSON (M).....	10
Anf. 5 TINA EHN (MP) replik	12
Anf. 6 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	12
Anf. 7 TINA EHN (MP) replik	12
Anf. 8 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	13
Anf. 9 BENGT BERG (V) replik	13
Anf. 10 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	14
Anf. 11 BENGT BERG (V) replik	14
Anf. 12 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	14
Anf. 13 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	15
Anf. 14 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	15
Anf. 15 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	15
Anf. 16 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	16
Anf. 17 ULF NILSSON (FP)	16
Anf. 18 PER LODENIUS (C)	19
Anf. 19 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	20
Anf. 20 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M).....	23
Anf. 21 TINA EHN (MP) replik	25
Anf. 22 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M) replik	25
Anf. 23 TINA EHN (MP) replik	25
Anf. 24 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M) replik	26
Anf. 25 BENGT BERG (V) replik	26
Anf. 26 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M) replik	27
Anf. 27 BENGT BERG (V) replik	27
Anf. 28 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M) replik	28
Anf. 29 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	28
Anf. 30 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (M) replik	28
Anf. 31 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	29

Anf. 32 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M) replik	29
(Beslut fattades under 7 §.)	29
Ajournering	30
Återupptagna förhandlingar	30
5 § Frågestund	30
Anf. 33 TREDJE VICE TALMANNEN.....	30
<i>Arbetsmarknadspolitiken</i>	30
Anf. 34 PATRIK BJÖRCK (S).....	30
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	30
Anf. 36 PATRIK BJÖRCK (S).....	31
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	31
<i>Nedläggningshotade järnvägar</i>	31
Anf. 38 STINA BERGSTRÖM (MP).....	31
Anf. 39 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	32
Anf. 40 STINA BERGSTRÖM (MP).....	32
Anf. 41 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	32
<i>Satsningar på jobb till unga</i>	33
Anf. 42 JENNY PETERSSON (M)	33
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	33
Anf. 44 JENNY PETERSSON (M)	33
Anf. 45 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	33
<i>Kravet på handsfree vid bilkörning</i>	34
Anf. 46 TONY WIKLANDER (SD).....	34
Anf. 47 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	34
Anf. 48 TONY WIKLANDER (SD).....	34
Anf. 49 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	35
<i>Sjukskrivnas möjlighet att arbeta ideellt</i>	35
Anf. 50 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	35
Anf. 51 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	35
Anf. 52 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	36
Anf. 53 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	36
<i>Bristande tillgänglighet som diskriminering</i>	36
Anf. 54 STEFAN KÄLL (FP).....	36
Anf. 55 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	36
Anf. 56 STEFAN KÄLL (FP).....	37
Anf. 57 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	37
<i>Konsekvensen av bristen på bostäder</i>	37
Anf. 58 VERONICA PALM (S).....	37
Anf. 59 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	38

Anf. 60	VERONICA PALM (S)	38
Anf. 61	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	38
<i>Handlingsplan för arbetet för mänskliga rättigheter</i> 39		
Anf. 62	HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	39
Anf. 63	Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	39
Anf. 64	HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	40
Anf. 65	Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	40
<i>Beställaransvaret vid godstransporter på lastbil</i> 40		
Anf. 66	GÖRAN LINDELL (C)	40
Anf. 67	Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	41
Anf. 68	GÖRAN LINDELL (C)	41
Anf. 69	Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	41
<i>Skatteutjämningsystemet</i> 42		
Anf. 70	SVEN-ERIK BUCHT (S)	42
Anf. 71	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	42
Anf. 72	SVEN-ERIK BUCHT (S)	42
Anf. 73	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	42
<i>Försäkringsskyddet vid anställning med lönebidrag</i> 43		
Anf. 74	MEHMET KAPLAN (MP)	43
Anf. 75	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	43
Anf. 76	MEHMET KAPLAN (MP)	44
Anf. 77	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	44
<i>Utbyggnad av väg E20</i> 44		
Anf. 78	LARS-AXEL NORDELL (KD)	44
Anf. 79	Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	45
Anf. 80	LARS-AXEL NORDELL (KD)	45
Anf. 81	Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	45
<i>Sjukskrivningstalen</i> 46		
Anf. 82	EVA-LENA JANSSON (S)	46
Anf. 83	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	46
Anf. 84	EVA-LENA JANSSON (S)	46
Anf. 85	Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	47
<i>De regionala flygplatserna</i> 47		
Anf. 86	EDWARD RIEDL (M)	47
Anf. 87	Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	47
Anf. 88	EDWARD RIEDL (M)	48
Anf. 89	Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	48
<i>Åtgärder mot svartarbete i byggbranschen</i> 48		
Anf. 90	TERES LINDBERG (S)	48
Anf. 91	Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	48

Anf. 92 TREDJE VICE TALMANNEN.....	49
Ajournering.....	49
Återupptagna förhandlingar	49
6 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 23 oktober.....	49
FiU15 Fråga om återtagande av förslag om höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt	49
JuU13 Subsidiaritetsprövning av förslag om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten	49
7 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	49
KrU2 Ny bibliotekslag	49
8 § Bordläggning.....	50
9 § Anmälan om interpellationer	50
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	51
11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	52
12 § Kammaren åtskildes kl. 16.03.	52

